a dextris siue a sinistris ⁊ hoc
p̄ cto ē q2 lapis ille spirat q̄si
spm̄ sulphuris q̄ spū sic ignis
ad locū attrahit nec tm̄ attr
hitur sed etiaꝫ mouetur ignis
ad ipm̄ siue ad rem in qua est
loc9 ei9 naturał ſʒ aliq̄d sicut
magnes locus gn̄acōis ferri
hec ille Dic q̄d ā lanā quādā
circūferunt q̄ i igne nō ardet
Quā q̄dā salamādre serpētis
Alij lanugīnē plante cuiusdā
asserūt eē ſʒ Alb. li. xxij. de neū
tris se eē exptū dic. Dꝫ exptu
sū inq̄t q̄ ē lanugo ferri vbi ei
magne masse ferri ɔfabricāt
Aliqn̄ scīdit ferrū ⁊ euolat va
por ignis Et cū ille capitur pā
no ł manu ł p se adhēt tecto
fabrice ⁊ ē sic lana fusca ⁊ ali
qn̄ alba ē ⁊ q̄d de illo fit ⁊ ipa
lanugo nō aduritur igne. Et
hoc trutāni dicūt eē lanā sala
mādre Hec Alb. Itē idē dicit
de lapide Albistō li. suo mineā
liū: q̄ semel accēsus mltis an
nis ardꝫ ꝑpt̄ vnctuosū cōnatu
rale Itē ponit inde reg. ⁊ plura
de corilo cui9 ptes diuise se na
turalit̄ reuniūt ⁊ plura filia ⁊
expimen̄ sūt q̄ simplicibꝫ mira
cła vł supsticōes eē videtur ⁊
tm̄ apud sapiētes sciūntur eē
naturalia solum

Explicit lib Prim9 formi.
Incipit lib Secūd9. Ca. i.

De visibilibꝫ bonis reue
lacōnibus arridꝫ ali9
duodenari9 de formica
rū ꝓpetatibꝫ Quaꝝ prima est
in ordīa motuū. q2 q̄dam re
punt tm̄modo. Alie alas acq̄
rūt. alie volāt In quibꝫ tripli
cē vitā iustoꝝ innuūt Actiuā.
cōtemplatiuā. ⁊ doctrinalē si
ue informatiuā. In actiua em̄
vita degentes: q2 corporalib9
⁊ terrenis negocijs miserie ⁊
necessitatis insistūt. Idcirco in
hui9 mūdi exilio q̄si in terra re
pūt. Cōtemplacōnis aūt stu
dio se dantes p viribꝫ q̄ spūa
libꝫ ⁊ celestibꝫ bonis iuigilāt
cū columba cuius pēne deargē
tate ⁊ posteriora dorsi eius in
pallore auri ad supna tēdūt.
Sed doctrinalē vitā hn̄tes ex
vita ⁊ officō puta q̄ ɔtēplata
alijs p documēta tradūt. non
mō pēnati ſʒ volātes merito di
cūtur ⁊ vitā aplicaꝫ ducunt.
De q̄bus ꝓpħa admirat̄ ysaie.
lx. di. Qui sūt isti q̄ ut nubes
volāt ⁊ q̄si columbe ad fenestr̄s
suas. Piger: Te dictuꝫ de
reuelacōibꝫ bonis nūc exorsus
i q̄ satis vereor ⁊ ābigo An ne
ridiculo te ī prospcō plurium
expones q̄ vtilitati q̄rūdā deb
uies. Quid inq̄ent op9 ē reue
lacōibꝫ modnis stilo īsistē. cū
ī sacris scripturis ⁊ p studiosos

ĩn ſanctorū doctoꝝ cōmentis
oīa q̄ neceſſaria ſūt expſſa ſint.
Semel inq̄t iob·xxxiij·loqui
tur deꝰ· ⁊ ſcd̄o idipm̄ nō repe
tit, vbi interlineal' glo̅·di· Deus
ſingulis p̄uata voce nō rn̄det.
ſ; eloq̄um cōdidit qd̄ oībus
ſatiſfacit ⁊ glo̅· Marginalis
addit Veluꝫ p̄uidēs q̄ ſcrip
turā ſacram dn̄s cōdidit· ⁊ in
ea publicis vel occultis cūcto
rū q̄ſtiōib; rn̄derit ait Semel
locutus eſt deus ⁊ idipm̄ non
ſcd̄o repetit ꝓpterea Si quis
de agibili aliquo dubitat an
ꝓſequēdū ſit vel exequēdū lu
mē intellectꝰ agētis id poterit
oñdere in creacōne aīe ducdū ī
fuſū De quo ſ̄m multos ꝓpheta
loquitur vbi di· Multi dicūt
q̄s oſtendit nobis bona ⁊ rn̄
dit Signatū ē ſup nos lumē
vultus tui dn̄e· dediſti leticiā
ī corde meo· Terrere fortaſſ'
etiā non deb; modicū· q̄ ī no
uiſſimis q̄bus inuenimur iſtis
diebꝰ in quo inſtant tp̄a picu
loſa. reperiūtur hīe ſexu fragiles
⁊ mobiles animo frequentiꝰ
viſiōes hrē. q̄ viri natura for
tes ⁊ mēte ſtabiles. Theo
logꝰ Qui obſeruat ventū ait
ſalomon prudētiſſimus eccles
xi Non ſeminat· ⁊ q̄ cōſiderat
nubes· nunq̄ metet ergo ſub
dit Mane ſemīa ſemen tuū ⁊
veſpe non ceſſ; manus tua q̄
neſcis q̄d magis oriatur· hoc
an illud. ⁊ ſi vtrūq; ſimul me
liꝰ erit· Cuiꝰ hec ut glo̅· innuit
ſnīa eſt Qui metuit pſecucōes
aduerſarioꝝ qui p̄ ventū pn̄t
intelligi· nunq̄ meritorie ſemi
nat verbo nec facto ꝑ q̄ adula
cōnes blandietiū timet· q̄ per
nubes ſignātur· nunq̄ vitam
et'nam metit· Verū ſi inq̄t idē
difficile corrigūtur· ⁊ ſtultoꝝ
infinitus ē nūerus eccles p̄mo
Pauciq; valde ſūt ut videmꝰ
qui ſpūalia ſectantur toto ex
aīo Apte etiā apoſtolꝰ p̄ma
corin·ij. tibi rn̄det vbi dic nos
nō ſpūm huiꝰ mūdi accepimꝰ
S; ſpm̄ qui ex deo eſt· ut ſcia
mus q̄ a deo donata ſunt nob
q̄ ⁊ loq̄m non ī doctis hūanē
ſapiē verbis· ſ; in doctrina ſpi
ritus. ſpūalib; ſpūalia cōpan
tes Animalis aūt hō nō perci
pit ea q̄ ſunt ſpūs dei. Stulti
cia eñ ē illi ⁊ nō poteſt intelli
gere· q̄ ſpūalit' examinatur
⁊ lucidiꝰ· i· Theſſ· vltimo di·
hec eſt volūtas dei in xp̄o ihſu
in oīb; vobis Spm̄ nolite
extinguē ꝓphecias nolite ſpnē
Omnia aūt ꝓbate· qd̄ bonū ē
tenete Per hec ad p̄mā tuam
obiectōem rn̄deo· vbi ſacras
ſcripturās ⁊ eiꝰ expoſitōes do
ctrinā omnem ⁊ difficultates

queſtionū otinē affirmas Ve
rū dicis Sed nō oīs fidelium
plebs hec cordetenus nouit.
nec diſcere pōt ī libris. nec do
ctoēs h; vbilib; nec tpe neceſ
ſario ſep. Nū ergo hijs opus ē
dīna clemētia ſuccurrē. ⁊ vncti
onē eis ſbmittē ab alto. ut la
te ſatis oñſum ē ſup. iiij. ca. li.
ꝓcedēti No eñī minor ē dei po
tēcia ⁊ mīa. pmo in effcū latior
nūc qꝫ in teſtamēti veteris obſ
uātia. pſerti vbi cordis adeſt
ſine pctō graui pultas. ul' tpe
oportuno ſi id exigit nccītas
ſm illd pſaie. lix. Ecce nō ē ab
breuiata man9 dñi ut ſaluaē
neqat. neqꝫ aggrūata ē auris
ei9 ut nō exaudiat Sꝫ iniqtates
vr̄e diuiſert int' vos ⁊ deū vr̄m.
⁊ pctā vr̄a abſcōdert faciē ei9
a vobis Hiſtoriā audi quam
nec ea negauit queſita virgo
quā tota baſ. ciuitas habet p
viuo ſāctuario Adelhepdim de
mulhg. huius eñī pntes fue
rūt ſimplices plebei ⁊ deuocō
ne pleni. ciuitatem prefatam
inhabitātes habuerūt autem
tres infantes liberos. pfatam
adelhepdim ⁊ katherinā ac Jo
hānez ſuū fratculū. Contigit
ibid quod tpe quo de habita
cione priſtina ad domū aliaꝫ
migrabant inhabitādū. tres
pueros antefatos circa pmū

conſtitutos ſeptēniū ortū no
ue inhabitacōnis ſtatim intra
re. ⁊ pueili more quiſqꝫ puer
arborem vnā amplexatus eſt
eam dicēs eē ſuam. quā ſingu
li deinceps ſpeciali proſeque
bantur fauore. Eodem igitur
anno cū iam arbuſta vernali
tpe virere inciperent. cōtra na
turalē morem ligni. de qualib;
arbore floſculus alterius ſpeci
ei oriri cepit et florere. De pri
ma quidem albi coloris flos
que eāt appropriata ut pmitti
tur katherine. De ſcda que al
teri9 ſororis extitit: ſimilis co
loris flos alb9. De tercia vero
quā Johānes ſibi appropiaue
rat roſa pcedebat amena. de q
ſpectaculo multi ſatis ammira
bātur. quid ſibi hec prenoſti
carent futuri vite. aūt ſāctitas
ſi in predictis inſpicitur ſubſe
cuta pueis flor iſtorum pphe
ciam declarat. Nam ambe ſo
rores virginitatis nitorē ſua
uerūt illibate. Prima quidem
vſqꝫ ad tercium ppe ſeptēniū
in quo feliciter migrauit ad
dominū. Altera hodie viuit fere
nonagenaria omniū virtutū
⁊ virginū ſpectaculū. Frat' ve
ro quē cū virginitate et in eq
pollenti martirio credo intraſ
ſe feliciter ſepulchrum factus
eſt calciator. in qua arte cuius

etiā ſuus pat̄ Mulbri cognoī
nat9 extitit· familiā pſata; nu
trire meruit vſq; ad·xx·ſuū cir
cit̄ annū In q̊ a quodā ſcō vi
ro forte futuroꝝ pſcio vocat9
ē ad ſcholas· in q̄bus nō ſine
deriſione multoꝝ infra bienīū
ī artibus liberālib; tātū pfecit
tam Baſilee q̄ꝑ in vniuſitate
pragenſi· ut iā coetaneum cū
pdictis artib; ſimilē vix hēret
Rediit deinde a gnali ſtudio·
ꝛ in ouentū colūbarieſe; pt9
noſtri ordinis ingreſſum vit
quē in multis locis refōrri p
curāuit ꝛ tā deuotus pdicator
tandē effc͞us eſt· ut germānia
ſibi parē ptūc non haberz; Im
pt̄rite em̄ et animoſiſſiē vicia
correxit· ꝛ ob id dudū ꝛ lōge
ſatis vexatus a pſonis varijs
poſtremo in lōga quā pōpta
uerat egītudine felicit̄ ut ſpero
cū martirij quodā; merito ab
hac luce diſceſſit De q̄ hiſtoia
ſtilū ideo laxo liberi9· qr ſoci9
itineris ſepe eē merui hui9 ſā
cti viri, ꝛ hodie viuētis ſue ſo
roris noticiā magnā in bono
habeo et habui· Piger qr
tibi placet reuelacōnes aliq̄s
referre. expedit ut exprimas in
quo certitudīs grdu tales cre
das eē veras· Theologus
nolo itelligās in ſequētib; exē
plis cuiuſcūq; reuelacōnes in

gradu tante certitudīs ponē i
qnto ſūt pphaꝝ. ꝛ ſcōꝝ docto
rū oracula de q̄b; ca·vij· dicet̄
Reuelacōes em̄ bonas has eē
intelligo viſiones queq̄ a bo
ne ꝛ optime fame pdierūt hō
minib;· in nullo ſacre ſcriptuē
doctrie eccīaſtice nec dictis ſā
ctoꝝ cōtrriātes· ſz poci9 di hee
ſunt ſolacōes ſm illō Apoc.
tcio Vincēti dabo māna abſcō
ditū ꝛ dabo illi calculū candi
dū· ꝛ in calculo nomē nouum
ſcriptū· qd̄ nemo ſcit niſi q̄ ac
cipit Nec volo p hec auſū q̄ꝑ tū
mea inteſt dare faciliter crede
di ōmi inſtinctui. etiā ei q̄ ſpēm
magni boni geit. Scio ei tātū
eſſe piculū in facilit̄ credēdo re
uelacōib;. ut ī hoc pede ſe iuxta
Aug9· dictū fere ōnes hereticī
fūdent tāq̄ꝑ ad vltimū refugi
um, ſicut pt; in arrianis ꝛ huſ
ſitis. quoꝝ ſecte ſe dīna reuela
cōe affirūerūt credere id ī quo
pncipalis eoꝝ pfidia cōſiſte
bat, vba aūt vera ꝛ ſcā q̄ iob eē
aſſeris nō eius. ſz helyu ſūt· in
iuſte pſequētis ſanctū pphaꝝ;
Nec glō· qualib; allocucōnē
dei ſecretā adimit fidelib;· ſed
id eē dei ſpetiale donū ꝛ puatū
nō vetat· vn̄ ei· vij· dona ſpūs
ſci de q̄bus yſaias loq̄tur ha
bitus reales ī bonoꝝ aīab;· n̄
ut ſm ſcūm tho· eis mediātib;

bn̄ ⁊ facilit᷑ mobil᷑ ad d̓ınas ī
ſpiracōes q̄s redderet᷑. Aliud
qd̓ ſubīūgis motiuū mīnꝰ me
mouet a ceptis deſiſtēdū. vicꝫ
de lūine ſig̃to ſup nos vultus
dn̄i. qꝛ ꝗ̇ illud ē radiꝰ agentis
intellcūs aīe ɔcreatus. ꝗ̇ ſplē
doꝛ aliq̄s collatus gr̄tuite ſm
glo̅s. Si de p̄mo ītelligis cū
natr̄al᷑ ſit ad totū regimē hūa
ne vite que ad ſupnatuālia tē
dit. nō ſufficit. Si vero de. ij. ca
pis. meo non tuo obſequitur
ꝓpoito. qꝛ illd̓ lumē ē qd̓ pr̄ p
auit ad reuelacōem gencıū ⁊
ad gl̓am pleb̄ ſue iſrl̓. Porro
poſtremū nl̓ te queſo terreat
adeo. ut multaꝝ ex delıracōne
feiaꝝ ōnes oberrare ɔtendas.
Aut viros mēte lācius p̄ditoſ
ſp decipi ɔtendas Memoꝛ eſ
tn̄ hortoꝛ ſcı̄ doctoris verb̄. q̄
bꝫ in. 2. 2. q. lxxxij. arti. iij. dicit
viros ſimplices ⁊ feminēū ſex
um qui maioꝛē i ſe vidꝫ ꝓpter
ſuos defectꝰ hūilitatis matiā;
ſepe gradioꝛi deuocōe ⁊ p ɔn̄
altioꝛi ɔtemplacōis pfundi
gra. Diffinit em̄ ibi ɔtemplaci
onem ſiue meditacōeꝫ eē deuo
cionis cām. Et in huiꝰ cōtrariū
ſic arguit. Si ɔtemplacō eſſꝫ
hm̄oi cauſa opoꝛtēt ꝙ cō tem
placōni apcōꝛes eſſent ī deuo
cōne maioꝛes. cuius cōtrariū vi
demꝰ. qꝛ deuocio frequenť ma

gis īuenit᷑ i quibuſdā ſimpli
cib; viris ⁊ femineo ſexu ī q̄bꝰ
inuenit᷑ ɔtemplacōis defectuſ
Reſpōdet ibi Etiam ⁊ quicq̄d
aliud ad magnitudinē ptīnꝫ
occaſio ē ꝙ hō ɔfidat de ſeipō
⁊ ꝙ nō totalit᷑ ſe deo tradat. ⁊
inde eſt ꝙ hm̄oi qn̄qꝫ occaſi
onalit᷑ deuocōnem impediunt.
⁊ in ſimplicib; ⁊ in mlieribuſ
deuocō habūdat elacōneꝫ cō
p̄mendo. Si tn̄ ſciēciā et quā
cūqꝫ aliam pfectōnem racō p
fecte deo ſubdat. ex hoc ipō de
uocō augetur. Vt aūt hoc ex
emplo doceamꝰ. noueris me ſe
pius didiciſſe a nrō ꝓuintiali
prē venerābili ⁊ oīm reformatoꝝ
fratꝝ tutoꝛe. ꝙ in opido gop
pingenſi q̄dā paupcula ſꝫ ca
ſta et deuota muliercula nrō
viuebat tempoꝛe que dudum
ante incineracōnem dicti opi
di icolas lamētabilit᷑ clamitā
do auiſauit. O iquit quātū ve
loco huic imminebit in breui
tpis ſpacō. A qua cum ſciſcitaē
tur. quid mali hoīes paſſuri eſ
ſent. Reſpōdet. Ignis inquit i
cendium opidum in cineres
reſoluet cū graui nimis iactu
ra hominum peccatis eorum
hoc exigentibꝰ. At illi. Vbi q̄ſo
p̄mum inſurget? Reſpondit
iſta. In domo talis viri. Quo au
dito paterfamilias eiuſdem

domꝰ ne ꝑditoꝛ vel auctoꝛ in
cēdij putaretur: ſpontanee nul
lo āgente opidū reliquit. Sꝫ
qꝛ ꝓbus a cunctis iudicabatur:
coactꝰ ē opidū ⁊ habitacōnē
ꝓpriaꝫ reinhabitare. et nō mul
to poſt in eiuſdē domo ignis
neſcitur quo dei iudicio ꝑmū
acceſſus. et deinde loca vicina i
cendēs opidū totū incinerauit.
Et incolas femineū ſexum nō
ſꝑ eſſe ſpnendū edocuit. Tra
dit inſuꝑ naturales rōnes do
minꝰ willelmꝰ pariſienſ. pſul ⁊
doctoꝛ. in ſuo vniuſo. Quo ob
teneritudieꝫ cōplexionis. aut
ꝓpter aptitudinē mētis. nōnū
ꝙ femīa viro eſt ad impſſiones
ſepataꝝ ſubſtantiaꝝ captabi
lioꝛ in bonis aſſiſtēte gr̄a. ⁊ in
malis ea abſente. vide de hoc
infra li. v. ca. x. cauſas huiꝰ di
ſtinctius. Piger quia de ob
iectis me abſolutū video qſti
onū nodis. peto da exēplū de
pncipali ꝓpoſito. ut modernū
viꝝ videamꝰ aliquē q̄ in actu
ali theorica vita ⁊ i doctrinali
fulſerit. Theologꝰ mgr̄m
vincentiū accipito de rgno ar
ragōie noſtri oꝛdinis. ⁊ ſacre
pagine pfeſſoꝛē egregiū. qui
diu pniarie gerens offitiū in
curia apoſtolica tādem p oꝛbē
pene dei verbū ſeminauit gracio
ſiſſimꝫ pedes qn̄ valitudo ſine

bat diu ābulauit. quibꝰ infir
tis nō niſi aſelli tergo vehi vo
luit. in pauptate voluntaria vi
xit. eſum carniū ſemꝑ vitauit
⁊ ieiunijs oꝛdinis ⁊ ecctie ſedu
lo inſtetit. At vbi ꝗ qn̄tū vale
bat ɔtēplacōi vacans ſclariū
vitauit pn̄ciā n̄ qn̄ edificacio
ꝓximi ad ɔtrariū coegit. In q
ɔtemplacōne hauſiſſe videtur
dīna reuelacōne ſenſus verba
⁊ geſtus que dīmiſſimo modo
effundebat ⁊ oñdebat in ſmo
nibꝫ. Tam enī gracōſus in dei
verbo fuit ut nec ſui ſci patres
⁊ nr̄i ei in hoc equipari potue
rint. Dn̄icus vicꝫ petrꝰ ⁊ thōſ
Pā de villa ad villā. de regno
ad regnū tam multa milia ſe
quebātur eū vtriuſqꝫ ſexus ho
mines. Nō ſolū plebei et ſim
plices ſꝫ etiā in iure dīno cano
nico ⁊ ciuili graduati ⁊ religio
ſi varij. ut in ɔmitatu ſe pene
oīm mechanicaꝝ artiū viri ⁊
mercatoꝛes nutriret. Habuit
plures ſecū de diuſis religioi
bus fr̄es quibus auctoꝛitatē
apoſtolicā ſbdelegauit. quā
primū habuit a dn̄o petro de
luna. Et eodem p Cōciliū ɔſtā
tienſe depoſito. habuit ab eodē
ſcdario ꝓ cōfeſſionū audien
cia. ſicqꝫ de diuſis peccatoꝛibus
xp̄o maxim collegit penitētiū
populum. Vix vnqꝫ eccīa aut

platea tã ampla extitit in ciui
tate aliqua vel opido· que po
pulũ ſuis p̃dicatõibus aſſiſtẽ
tem caperet· Vñ frequent᷑ coge
batur in campis p̃dicare· Vbi
ciues q̄ vir ſactu p̃cib⁹ addu
xerãt de ligno in altũ capellã·
erexerãt· Quotidie hic miſſam
ibi vel in loco ſimili cantauit
publice vna cũ fr̃ibus/ q̄ua ſini
ta ſtatim p̃dicauit tã motiue
ut credatur a fidedignis q̄ᵒs
tpe Baſilieñ· ocilij exaiauit vl
tr̃ numer trigintamiliũ iude
orũ ⁊ ſarracenoꝝ ad gremiũ
duxiſſe ecc̃ie· Sileo de infini
tis alijs baptiſatis pctoribus
quos ad vere pn̄ie ſtatũ adue
xit/ ut pluimũ eciã finito ſmo
ne inumeros liberauit a demo
nibus ſup quos eciã ſpẽalem
a xp̄o ptãte habuiſſe dinoſci
tur· Pro infidelibus vero p̃di
ctis tale ad capiendũ tetendit
rethe euangelicũ· Nam cũ in q̄
buſdã regnis ut i arrogoma
multi ſunt ſarraceni ſerui et iu
dei in magno numero/ Jdcirco
cũ locis taliũ appropinq̄uit
p poteſtatẽ fideliũ principũ p
curauit ut i platea publica ſb
vni⁹ ptracti ſin⁹ termino ſolũ
infideles ouenirẽ cogentur ad
audiẽdũ dei verbũ· Quo facto
cepit vir dei ad iudeos ſi affue
rũt veteris exponẽ teſtamentũ
q̄d ſciuit optiẽ ſm hebraicos
doctores ⁊ xp̄m ibi p̃dictũ ⁊ ve
niſſe efficaciſſie pbare· Sivẽo
pagani aderãt legẽ natuẽ mũ
diciã legis euãgelice ſciuit et
alia naturalia accõmoda ſibi
adducẽ/ ⁊ hoc mõ in captura
ſpũaliũ piſciũ ᵽ rethe magnis
⁊ multis repleuit piſcibꝫ Pre
dicauit aũt quotidie excepta
forte vnica quindena p· xviij·
ãnos circit᷑ in regnis caſtelle·
arogonie· nauerre· portugal
lie· ⁊ francie· ac in ptibus hijs
adiacẽtibꝫ· Tãdẽ aũt in Brita
nia/ vbi poſt multa q̄bꝫ antea
claruit miacula deuotiſſiẽ dor
miuit in pace cũ pr̃ibus ſuis·
¶ Diger: Reuera ſi h̃ aplõꝝ
vixiſſꝫ tpe/ puto memoria lau
dabili annalib⁹ fideliũ diligẽ
ti ſtilo aſſcript⁹ fuiſſꝫ· ¶ The
olog⁹: Verũ aſſeris· ⁊ hãc ob
cãm pñcia p̃cedẽcia ⁊ q̄ ſequũ
tur trado ſcripto ten⁹ ne ingrti
tudinis mater et nouerca vir
tutũ talia ſepeliat obliuio et
negligentia

¶ Capitulũ Secũdũ·

Fornicarẽ ẽ alia cõdicõ
q̄ p̃noſticãt ⁊ p̃ſẽtiunt
frig⁹ ⁊ pluuias ⁊ tẽpe
ſtates aeris· Cui⁹ aũt ſignũ
eſt q̄ ante aduentum calãita
tum talium ſe ad caſas ſuas
recolligunt diuino inſtinctu

in q̃b⁹ typũ gerũt viroꝝ emi
nẽtiũ q̃ gr̃a quad̃ dotati ꝓphi
ca mala iminẽtia fidelib⁹ p̄di
cũt ⁊ deo g̃tis ne tãgãtur a ta
lib⁹ vel ſaltẽ alios muniũt ut
ꝑparatiores migrent a mũdo.
Pigeret da exẽpla q̃bꝫ hoc tẽ
poꝛe certa reuelacio finẽ vite p̄
mõſtrauit Theolog⁹ ꝓpau
ci ſũt elapſi anni q̃bꝫ viuebat
meo tp̄e. comes de wirtẽberg
Cõſtantieñ dyoceſ. cui⁹ vite
t̃min⁹ fuit q̃ ſequitur. ut i pñ
tia noſtri ꝓuĩtialis a quo hec
habeo. caſtellanus de ſtock
gardẽ recitauit multis fidedi
gnis viris aſtãtibꝫ. Nã p̄fat⁹
comes iam ꝯpe ſexagenari⁹ fu
it aliqualit̃ debilis. ad morteꝫ
tñ nullatenus hũano iudicio.
vñ ſe ad t̃mas ꝯpe Decoꝛ ꝓpigũ
cõtulit. vbi lete frueretur bal
neis die vna medicus ad eum
cũ dixit. Dñe domui vr̃e diſpo
natis ⁊ aĩe ꝓuideatur pñcipa
lit̃. q̄ reuera in q̃nqꝫ horarum
ſpatijs ab hac luce migrabit.
Cui ille q̃d q̃ſo refers. nulla ẽi
indicia mortis. nec tu nec ego
iudicam⁹ in me eẽ. Eſt p̄terea
dudũ mihi ꝯplexatũ femina i
opido ꝓximo quãdã eadeꝫ de
bere mori hora q̃ ego. quã nec
egrotaſ̃ ꝑcepi. cui medic⁹ hec
noueritis ſciẽa oibus munita ſa
cramẽtis ꝯpe agoniã laborat i
extremis. Et iterꝫ comes Scio
alterꝫ mei interitus indiciũ ar
boꝛẽ quã nouimus nõ multo
añ meã morteꝫ ruiturã ex ora
culo quodã. Cui medicus dñe
hec hodie cecidit. ergo occaſũ
vr̃m adeẽ ſciatis. Tũc comes
ad extrema ꝓpiqñs. in p̄dc̃as
dicia ⁊ in ꝓpa expiẽtia mortẽ
adeẽ quã i ſex deinde horaꝝ ſpa
tijs degustauit. ⁊ iopinate ſa
tis occubuit. Taliſmodi noti
ciã ⁊ ṙuelacõeꝫ habuiſſe videt̃
noſter contemporaneus dñs
Otto treueñ ecc̃ie archiep̄s.
Sic ut a ſuo cancellario mgr̃o
Tydmaro decretorꝫ deuoto
valde doctore audiui. ⁊ ab ali
is fidedignis ꝑcepi. Hic ing̃
dĩmo ut creditur nutu p̄mũ ele
ctus in p̄ſulem dicte ecc̃ie tam
plenã duxit vitã virtutibus ut
nõ de theutonia ep̄us. ſed pl⁹
videtur eſſe mõchus. Nã cor
pus ieiunijs ⁊ veſtimẽtorꝫ du
ricia attẽbat. ⁊ aĩm infra rerũ
tp̄aliũ extremũ ſtrepitũ ad cõ
templatiuam vitã erigebat.
Latera ſua tam i rebꝫ ecc̃iaſti
cis q̃ꝫ ſecularib⁹ talibꝫ muniuit
viris lr̃atis ⁊ religioſꝭ q̃ noſcẽ
poſſent quid reddẽdũ eſſet deo
⁊ q̃d ceſari. In ꝓpria ꝑſona cũ
exercitu non modico fide bo
na plen⁹ ⁊ in expenſis graui
bus bohemiam intruit ⁊ q̃ntis

ſua interfuit peſtem hereticam
ibidem extirpare conatus ē.
Pro qua cauſa niſi apoſtolice
ſedis prohibuiſſet licenciam
quam obtinere nequiuit. bo
na quedam fortune ſue eccle
ſie libens vendidiſſet Et quia
zelus domus domini virū iſtū
comedere nō deſijt quādo vi
dit ſuos canonicos et collap
ſos ſacerdotes a gradu ſue inſti
tucōnis mōſteriaqꝫ deforma
ta vbilibꝫ Idcirco opam daē
cepit ſācte reformacioni quā
in ſe dudū ātea ſtricte aſſump
ſerat/quam quidem in pauciſ
ſima loca introducē valuit. ſꝫ
in nullum collegium clericoꝝ
ſecularium Maligno enim in
ſtigāte ſpiritu ꝛ vicioꝝum tur
ma tam in mōſticis q̄ꝫ ſeculari
bꝫ viris renitente. muri deſtru
cte iheruſalem reedificari non
poterant. et opus dei demeritis
hominum exigentibus inceep
tum eſt nō ut olim a mecha
nicis. ſed a malis clericis ꝛ mo
nachis. Qua in re hij qui mi
nus debuerant. litteris ſacris
imbuti vicꝫ ꝛ deo dedicati am
plius q̄ꝫ ſeculares reſtiterunt
moꝝum reformacōni. Quo vi
ſo: vir ſāctus ingemuit ꝛ cum
beato Ambroſio de clerī diuitia
tactus dolore cordis lamētari
cepit ꝛ mori ac cum xpō eē nō
ptimeſcere. Voceqꝫ ꝓphetica q̄
dam die dīna ut creditur reue
lacōne p̄ditus publice p̄dice
re ꝛ ſui incolatus abſolucōnē
adeſſe in breui ꝛ deinde rebellē
clerum ꝛ populū vlcōne dīna
mulctādū graui, Vos inquit
me benignum p̄cedētez ſequi
noluiſtis/veniēt tempora in q̄
bꝰ neglectū ſupplere cupietꝭ
et p̄ calamitate id nō ꝓficietꝭ
Ego aūt interim tollar de me
dio ꝛ dormiam cum patribus
meis/dixit ꝛ p ordinem actū ē
ut p̄dixit. Nam paulo poſt li
cet etas viri id nō exigeret ta
mē diuino beneficio ut reor et
ne oculi ſancti hominis vide
rent mala imminētia egrotaē
cepit et ſūptis deuotiſſime ec
cleſiaſticis ſacramentis felici
ter, migrauit ad deum. Poſt
cuius occaſum in electiōe no
ui paſtoris diuiſio non mo
dica ſuborta eſt. Nam pene
omnes elegerunt vnum qui
viro dei in reformacōne pluri
mum vt dicitur reſtiteāt. qua
tenus aliorum captaret beni
uolēciam/pauciſſimi alium p̄
tulerunt armis mīitum thea
tralibus et mundana fretum
amicicia/qui de facto non de
iure priori reſiſtendo ꝑmittē
te diuino iudicio eum penitus
a iure electiōis deſiſtē coegit.

Dedit ꝓinde dn̄s aplicus ⁊ cō
firmāt in treuerēſe; ꝓſulē· ſpirē
ſem p̄us ep̄m viꝝ ſeculaī con
ſāguinitate etia; potentē· cui
is qui p̄mū electū a cepto deſi
ſtere ↄpulit pari mō reſtitit ⁊
lōge acrius· Exinde ſibi hij reſi
ſtentes mutuo p̄mū via iuris
deinde materialib; armis demū
mō vtroq; ſibi tā inhūaniter
reſtiterūt Vtrimq; ut ipa dyo
ceſ prmo metropolis ſex circit
annis ⁊ vltra intᵉdicta grauiſ
ſiā· excōicacōnes acerbiſſiās·
p̄das· incendia· cedes hoīm ⁊
bella patiatur ↄtinue· deſolan
tur ꝑpteā ecc̄ie ⁊ mōſteria adeo
ut pluimi exulare cogātur ali
bi quidā ex rerū tpaliū caren
cia· Alij vero ex ſacmētoꝝ quā
habere cogūtur abſtinentia·
Piger: Virū hūc quē vere
laudas tāto tpe dudū agno
ui in cuiꝰ hiſtoie ſinia nunc p̄
mū valide diſco q̄ꝫ verū ſit id
qđ ſup̄ p̄cedenti libello docui
ſti· i· ca· vij· v: c; q̄ꝫ deformacō
ecc̄ie ⁊ defectus reformacōis nō
ſp aſſcribēda ſūt epis ⁊ paſto
ribꝫ· ſed ſepe ſb̄ditis et morbi
dis ouibus· Scio enī ex fama
p̄fatū pontificē comitem fuiſſe
origie· vita īmaculatū· amicū
etiā ſeculaibus ⁊ potētibꝫ dita
tū· ⁊ virtutibꝫ plenū· In me ta
mē inſurgit āmiracō· Cur non

mō ſicut olim ſcī ⁊ deuoti ſunt
epi· Theologꝰ: Cauſa hꝰ
ē quia nō iam velut olim a ſpi
tu ſancto ad apicē cathedrālis
culminis eoꝝ ſit vocacō· ſed a
vane glorioſꝭ ⁊ ab auaris cleri
cis ⁊ laycis crebra eoꝝ ſit pro
mocō· Mox eni ut ſedes aliq̄ va
caē icipit ↄſpirāt mutuo hono
rū cupidi canōici· q̄ nobiles ⁊
pncipes ſub arratis aucupant
epſis ⁊ p cognatos iherusalē
edificaē intūtur in ſāguinibꝰ
dirigūt pluēs ſtatim ad rōnā
curiā· in qua copia repitur eo
rū· q̄ vendicatis ſupplicacōibꝫ
ut oculos tegant dn̄i apoſto
lici referre norunt ea q̄ nunq̄
fuerūt in eccꝑ ydoneos affirmāt
eos eē p̄ſulatui· q̄ nulli bene p̄
fuerunt ſtatui· ⁊ ita falſis vel
cauteloſꝭ narracōibꝫ ignarus
vtinā nō viciosus aīabus p̄ſi
citur milibus quē multi agno
ſcūt nunq̄ aptū extitiſſe ad de
bitū regimē duoꝝ hoīm· Silē
cio ptn̄ſeo de ſublimatis in ca
thedras pōtificum eos q̄ duo
obligātur ſcire teſtamēta per
duo deſignata mitre cornua·
quoꝝ nullus ↄgrue nouit lo
qui ḡmaticā p̄ma pueroꝝ ru
dimēta· Tales enī poſtmodū
in regimīe ecc̄iaꝝ talibus cla
rēt miraculis· qualia eē ſolent
in ſecularium hoim puerꝭ curijs

Vn̄ tue q̄stiōis nodū āqn̄ elegāti ſmōe vidr̄ ſoluiſſe vt audiui q̄dā theologice ſciē nō ignar9 regi frācie q̄renti ut tu mouiſti. Nō ait dn̄e mi rex nō miā cul' vel diuinis reuelacōnib; aut vite ſcītate pollent velut ātea̋ epiſcopi. Pro certe q2 ātiq̄tus hos p̄uijs oroīb9 ſcīs creauit ſpūſſcūs in p̄ſules nō aūt ſol' pmiſſis huānis fauorib; vos a p̄ncipes factis pōtifices q̄ vr̄is nō dei claret miacul' ⁊ pdigijſ. Nā ſpūſcō pmouente epōs·i p̄mitiua ecclia·cecis viſū·claudis greſſum ⁊ mortuis dabāt vite reditū·fr̄is pacē·a ſuperbijs ciues aduelxbāt celeſte. Nūc vero epi vr̄o repleti ſpū dyabolico eiuſdē claret v̄tutib;·q2 videtes oculis·gradientes pedib;·⁊ ſanos vita orbare ſoleis dū de terra p vr̄as guerras pacē a de celeſti vita rlīgiōes tollitis. ¶ Piger. hec de q̄b; loqueris maloꝝ miacula a vulgus clero obloq̄ vidr̄ in almāia crebriora ſūt q̄ in q̄cūq; mundi pte alia fortaſſis ideo q2 iā ſpinis rerum tpaliū adeo nobiſcū circūſepte ſunt multe dyoceſes.ut i eis nō aiarū paſtores ſed mūdane milicie p̄ncipes vita morib; cura ⁊ veſtitu ac equitatu pocius q̄ epi eē cēſeant̄ quib9 pompis

Nota quod episcopi hodierni [illegible] spiritu [illegible] diabolico fiunt miracula talia [illegible]

tn̄to obruūtur. ut aiaꝝ ſaluti nō poſſint intēdere a pui̇dere. ¶ Theolog9. Vulg9 nō loge in hoc a veritate diſcedit. ſ; vtinā ipſcm ſuū nō videret oculi noſtri de cuius plateis nō dū defecit vſura ⁊ dolus. In cuius citate vidimus iniq̄tatē et dolū ſepe pocius ſepius. Verꝫ cā; lapſus huius i epis reꝝ tpalitatē nō plenam aſſigſti q̄ ad malū cogat. ſ; occaſiōem preſtat. vic; eis q̄ poſſeſſionib; eccleſie licitis abutūtur ad illicita. Cuius demōſtracō ptꝫ i·b· greḡ·tocius orb a vrb olym ditiſſiō epō. Audiſti inſup ſup̄ ⁊ mō de multis almanie p̄ſulib; bonis q̄ laudabilit' dicijs a aiab; p̄fuerūt. Nō ergo vſus ſ; abuſus in tpalitate clei paſſim vitupandus eſt. Caue ꝑptēa ne ſectā huſſitaꝝ pn̄te; incidas.inordinate deteſtando clei tpalia que certū eſt p̄mū eē data ad tuicōnem morum a fidei ad ſalutem animarum et ad dei augendum obſequium. que bona ſi maioꝝ ps malorū p̄latorum nō querit principaliter: nō mirum q2 in ōni fere multitudine bonis raritas precium impoīt. ¶ Piger: Numquid int' ſimplices plebeos reperiuntur aliquando prophetico fulgore illuſtrati.

qui imminētes maloꝝ tempesta tes pnosticet· sicut recitasti de pfulum cetu· Theologus: Sic, nō enim ē ꝑsonaꝝ acceptor deus· sed vnicuiqꝫ datur manifestacō spūs ad vtilitatē Qui spūs distribuit singulis put vult teste apl'o. Fuit meo tpe quedā reclusa ꝓpe basileā dyocesꝭ tn̄ Constantiensis in domo dñoꝝ theutonicoꝝ de prussya buken noīato· Hec anus effecta iā in dicto loco rclusa toto mentis nisu dō famulabatuꝝ ⁊ sui sexus feīs ꝯsilia ī dubijs satis catholica crebro ministrare solebat qn̄ ad hec actuabat. visitare hāc multi vtriusqꝫ sexus homines solebāt ob deuocōis grām de basilea venientes. Int quos qdā secularis sacdos bn̄ficiatus in basilea ecciā dō deuotus ⁊ senex mihi notus· nicolaus noīe· specialior in dn̄o dicte recluse ee solebat· Ad quā cū quadā vice veniret qsiuit ab eo scā femina in qpte ciuitatis basiliēsis domiciliū pnūc haberet dn̄s Nicolaus qui rn̄dit ꝓpe sūmam ecciam Cui illa doleo de hoc vehementer At ille cur inqt Et illa quia in breui circa eūdem cita tis situ deo pmittēte vindicta quis incolas ꝯturbabit Que verba sacdos velut ab ore feie

plata ꝯ minus pōderis hrē crebat quousqꝫ nō longe postea ipius sacdotis domus et fere trecētaꝝ domoꝝ ibidē in cēdio iopiato demoliebatur.

Capitulū Tertium

Binos habet oculos q̄bus corpe reguntur. Nā ꝓpter puitatē sui capitis formice oculos sitos hn̄t super queda additamēta que p modū duoꝝ piloꝝum egrediūtuꝝ de capite Per hec docemꝰ satis apte ꝙ binis oculis· corpis videlicꝫ ⁊ aīe vti debemus ad debitū rgimē vtriusqꝫ hoīs Qui enim sint corpois oculi palam ē oībꝫ Anime vero oculi sūt intellectus practicus· ⁊ speculatiuꝰ ꝑm augus. li·xij· de trinitate et in glō· dr p· corin·xi· Primo eīn velut sinistro intueri debemus īferiora ⁊ terena· sine quibꝫ ī hac vita victitare neqmus· Secūdo vero speculāda sūt supiora et etna sine q̄bus finē nostre beatitudīs attigere nō possumꝰ De vtrisqꝫ tā corpis quā aīe oculis ꝓpha' cōmemorat vbi dicit· Ecce sicut oculi suoꝝ in maībus dn̄oꝝ suoꝝ sicut oculi ācille in manibꝰ dn̄e sue ita oculi nostri ad dn̄m deū nr̄m donec misereatuꝝ nr̄i Et de itellectualibꝫ potissiē veritas ait

ad diſcipulos Beati oculi qui vidēt q̄ vos videtis. Int' corpo reos aũt oculos ⁊ mētales li cet magna ſit ꝯueniētia · non minor tñ int' eos ē differentia qr corporales ſicuti ⁊ mētales bini ſũt. luce neceſſario indigēt mũditia ⁊ puritate eos nitere oportz. ⁊ ſic natura p̄mos mľ tis tunicellis · vij · vicz ⁊ · iij · hu moribȝ tutauit · put ars tr̄dit quã pſpectiuaȝ nũcupant · ita grã ⁊ ꝓpa induſtria cautiſſime ꝓuidere opus eſt ocul' ſcđis. Vñ ꝓpheta de mētalibȝ ocul' amplius ne lederētur metuēs ſilitudinē corporaliũ orādo ad didit · cũ dixit Cuſtodi me do mine ut pupillã oculi. Vrñt ī ſup plurimũ · qr p'rimi t'reni ul' elemētares. Scđi ſpũales ſũt ⁊ celeſtes. Illis lux corporalis. Iſtis vero radius dĩnus opus eſt. Vñ materiali puluere. Iſti fantaſijs erroribȝ neſcientijs ignorācijs ⁊ delictis maculan tur. Prioribꝰ in actu ⁊ in luce corporali exiſtentibȝ · multas agnoſcũt viſibiliũ drñcias. Sȝ ꝓ tũc poſteriores · intelle ctus vicz ꝓ talia impediũtur amplius Vñ artez memorati uã imp̄mē volētes · lucida loca ſolēt fugē. ⁊ in caligine deus a moyſe viſus eē dinoſcit' · ſcrip ture ſacre teſtiõio Piger:

ſcire deſidero. Vtrũ ne in ſom no aĩa veritatē dĩnã aliquã itel lectualibȝ ocul' videre valeat ꝓ regimine vtriqȝ hoĩ debito iteriori ſcȝ ⁊ exteriori. Theo logus. In ſomnio quidem nõ autez in ſomno ꝑfecte ꝑfecto · verũ tamē ſacra ſcriptura vnũ ꝓ reliq̄ ſepe ſolet accipe · Si cuti etiaȝ ph'm feciſſe conſtat ī libro ſuo de ſomno ⁊ vigilia · Queſito igitur tuo ſatis apte reſpondet' Job · xxxiij · vbi dicitur, ꝑ ſomnũ in viſione nocturna qñ irruit ſopor ſup hoĩes ⁊ dor miũt in lectulo · tunc apit aures viror ⁊ erudiēs eos inſtruit diſciplina · ut auertat hoĩez ab hijs q̄ fecit. Piger: De ſlato rũ numero plures audiui qui nullam ꝓrſus · vel pene nullaȝ fidem adhibere uiderent viſioni bus ⁊ ſomnijs · incertitudinez piculi allegātes ꝓ ſua ſētētia · Theologus: Omni quaqȝ reſpuere ſomnia vel viſiones hodie puto rē eē ediuerſo nõ ſine piculo pctĩ ingratitudĩs impaciētie vel negligētie ad qđ me iuuat precedēs ī Job al legata auctoritas ⁊ mouent exēpla plurima. Tpe eñi meo ī ꝯuētu eiſtetenſi nr̄i ordis q̄dã frat' ꝓfeſſus ſtetit q̄ aliqñ diu btē Barbare v̄gini quibuſdã ſctis exercicijs crebra preſtitit

obſequia pˀ quā a multis p̄ſer
uabatur malis. Corpore aūt
corpis tandē victus p̄ſata ob
mittē cepit obſequia, ⁊ ſegni
ciei intendere. Hinc dcā beata
virgo ſibi apparēs in ſomno
excitauit ⁊ ei dixit. quēadmo
dū ipē poſtea rtulit. Tu ↄſuetꝭ
obſequijs dereliquiſti me et
ego ſolitis adiutorijs deſtituā
te. Hoc flebili audito oraculo
tritus frat fuit. ſꝫ negligētiaꝫ
nō correxit. Nā paulo poſtea
leuitatibꝫ deditus ordinis ha
bitū reiecit ⁊ diu apoſtatauit
Tandem iam in aīa ⁊ corpē
egrotās venit ad ciuitatis nu
rēbergēſ hoſpitale ſine ordis
habitu. Et ibi ignotus iacēs ex
tremis ſuis appinq̄re cepit. miſ
ſū eſt ad ↄuentū noſtꝝ ibidē
pfratre Conrado viro prudē
ti ut infirmo conſuleret quē in
apoſtaſie vitio quidā eē nota
uerāt. Quo pcepto frat. Cōra
dꝰ hitū ordinis ſpetialē abſcō
dite attulit ⁊ apoſtate modiſ
quibꝫ valuit ſuadebat rīduī
cōnem ſui ordinis. Viſo aūt hi
tu neſcio quo inſtinctu demo
nis vel īfirmitatis. miſer velut
equꝰ vmbraticus veſtē ſancte
religionis temerarie abiecit di
cēs Cur inq̄t mō me vultis cō
fundere. Recedite recedite. qꝛ
ſta fiet nullatenus. Meſto ita

ꝗꝫ prē abſcedēte miſer ⁊ egro
tus ſtatī agonizauit ⁊ ita ſpi
tum efflauit. Piger: Quero
igr an ne illi pfuiſſet. ſi ad vi
ſionis munus dicte. credulus
reaſſumpſiſſꝫ derelicta virgīs
ſcē obſequia. Theologus:
Credo reuera pfuiſſꝫ plurimū.
Audi q̄ſo exēplū aliud. annis
iſtis quibꝫ pns baſilieñ. duā
uit gn̄ale ↄciliū. eidē in prote
ctorē loco ceſaree maieſtatis
datus ē illuſtris pnceps wil
helmus dux bauarie. pat pau
perꝝ ⁊ tutor oīm religioſorum
cuius q̄ laudabilis vita fuerit
teſtātur orphanorꝝ ⁊ vidua
rū lacrime ſup eorꝫ effuſe in ore
tuo. Hic anno vltime p̄terito
poſtq̄ ad ppria de baſilea re
dijt put diligēti inueſtigacōe
a ſibi notis fcā audiui. quadā
nocte ſomniū habuit in q̊ cer
uū elegātiſſīe ſtature vidit in
cuius vno cornu cāpanellas
hrē ⁊ in alio cereos plures af
fixos cōſpexit. Venator aūt q̄
dā multis cū canibꝫ fugiētē in
ſeq̄batur ceruū ⁊ euadēdi eidē
omnes vias p̄uenit. Quo viſo
ritū aīal in cimiteriū eccīe be
ate virginis q̄ in ciuitate mona
cenſi ſita ē fugit. ⁊ in apertū ſe
pulchꝝ deſcēdens. p canes ca
ptus ⁊ occiſus eſt. Euigilauit
hijs viſ pnceps. ⁊ de eis ſatꝭ

āmirari cepit q̄d res iſta iſau
ſti vel ominis ꝑtenderꝫ. Cūqꝫ
die ſequēti ſuis iſta pateface
ret. Ipſe dixiſſe fert̄ alijs varie
ſomnū intꝑretātibꝫ. ego inq̄t
ceruꝰ iſte ſū. ⁊ i breui vitā hāc
ↄ̄cludēs mortē i dicte ecc̄ie lo
co humaī eligo. Egrotauit ꝑ
inde ſtatī moritur⁹ ⁊ q̄ꝫ q̄ qui
buſdā diebꝫ paucis viuerꝫ tn̄
ſūptis ecc̄iaſticis ſacr̄mētis ve
locit̄ ſatis vita ſūctus ē. Putas
ne principij illi ꝓdeſſe potuit ꝑ
oſtēſū ſomniū. ſi eoꝝ bn̄ ⁊ caute
intꝑretato futura iacula p̄ui
diſſꝫ. Piger: Credo dei mag
nū eē bn̄ficiū. q̄n eis metuētibꝫ.
ꝑ viſiōeꝫ aliquā dat ſignifica
cōeꝫ ut fugiāt a facie arcus im
minētis ꝑiculi. Sꝫ ſatis me t̄rꝫ
mltiplex ſacre ſcripture aucto
ritas q̄ ſomnia obſuare vetat
que tu videris approbaē. Naꝫ
leuitici. xix. ait dn̄s. Non augu
riabimini nec obſuabitis ſom
nia. et Deut. xiij. ꝯtra ille ā
fictor ſomnioꝝ interficiet. Ma
naſſes rex iuda. ij. palip. xxxiij
vitupatur. q2 obſuabat ſom
nia. Et ſpūſſanctus in libris ſa
piēcialibus ↄ̄tra talia inuehit
plurima. dū Salomō eccīaſ.
.ij. di. Multas curas ſequūtur
ſomnia. vbi multa ſūt ſomnia
ibi plurime vanitates ⁊ ſmo
nes in numeri. Gloſa interlineal'

addit. Somnia ne cures q2 va
na ſūt. Et iterꝫ iheſus filiꝰ ſirach
Eccī. xxxiiij. Vana ſpes ⁊ mēda
ciū inſenſato viro ⁊ ſomnia ex
tollūt imprudētes. Quaſi qui
apprehendit vmbram ⁊ perſe
quitur ventum. ſic ⁊ qui attē
dit ad viſa mendacia. Sed hec
viſio ſomnioꝝ an̄ faciē hoīs ſi
militudo alteri⁹ hoīs. Et iterum
ibidem. Diuinacō erroris ⁊ au
guria mendacia ⁊ ſomnia ma
leficiētiū vanitas ē. Theolo
gus: Auctoritates quas indu
xiſti in mediū. ſi diligenti men
tis inſpiciātur oculo. nō omni
um ſomnioꝝ obſuanciā vitu
pant. ſꝫ eoꝝ tm̄modo que ſup
ſticioſe ſūt. ā q̄ ex cura negoci
acōnū precedenciū ſurgūt. Ali
q̄n aliqui nimis frequent̄ ā in
caute ſomnioꝝ intꝑretacōni
inſiſtunt. Nā expreſſe dn̄s vbi
ſupra in leuitico ⁊ deut. de ma
leficiis ſolum an̄ ⁊ poſt loquit̄
Nec dubium quin vanitates
incidat qui ſomnia curare niti
tur ex cura precedenti vemētia
⁊ non ex ſupis. Vnde gloſa i
deutero. dicit. Vult inquit intel
ligi ea que a diuinis id ē a ma
leficis nō ſm deum dicitur eti
am ſi euenerint nō eſſe ſic acci
piēda ut fiant que ab eis pre
dicuntur. Vnde textus enim
ſeſe declarat qui immediate ſic

ſeq̄tur diuinacō erroris ⁊ au
guria mēdatia ſomnia malefi
ciētiū vanitas eſt. ꝓpter quod
glō. ibi dicit exponēdo multas
curas q̄ſi diceret. Sicut q̄ mul
ta cogitat ipſa frequēter ſom
niat. ſic in ſtultitiā recidit qui
vltra ſe de deo diſputat. Porro
quid eccl'iaſticus quē allegas
ſenſeit. glō. ſobrie ſic exponit.
q̄ſi qui apprehendit vmbrā ⁊c.
Significat ſomnia et fallaci
as demonū hoīes ſepe deludē
⁊ i errores trahere niſi caute di
ſcernātur. vn̄ ſcʒ ſequitur Ab
imūdo quis mundabitur. ⁊ a
mēdace quid verū dicetur. In
de in lege pcipitur Nō obſer
uabitis ſomnia neqʒ diuinacō
nes. Quo aūt caute ſit pceden
dū in talibʒ. dño coopante in
ſequētibʒ ꝓprietatibʒ dicemus.

Capitulū Quartū

Amputatis oculis ob
errāt i vijs alijs patē
tibʒ. Mutāt enī tunc
formice. ⁊ quo ceſū tēdāt igno
rāt. Ita reuera in mētalibʒ ocu
lis rōnali homini accidit. Si
diuine gratie luce puantur vel
vſu rōnis. homo beſtie pocius
vel ebrio in via mox cōpatur
q̄ racōnali creature vel āgeli
ce ſbſtancie. qua tn̄ paulomi
nus ē ab inicio creatus ⁊ mūi
tus. hoc piculū mētalis cecita
tis ⁊ necītatem diuine manu
ductiōis in viſionibʒ ⁊ ſomni
is innuit Sapiēs. cū poſt añ al
legata verba de ſomnijs ꝑti
nus ſic adiūgit Sicut pturiē
tis cor tuū fantaſias patitur ń
ab altiſſiō fuerit emiſſa viſitacō
Et iob. xxxiij. Spūs eſt i ho
minibʒ ⁊ inſpiracō oīpotentis
dat intelligēciā. Niger: Do
ce q̄ſo p̄mū quot ſint ſomnio
rū dr̄ncie. Deinde mōs diſcer
nēdi vera a falſ ſubiunge. ut
ſciamus in q̄bus caue vel reſi
dere debeamus. ne i ſemita h⁹
piculoſe vallis deuiem⁹ a veri
tatis tramite. Theologus:
Ad p̄mū glō. ſup textu de eccl
aſtico pallegato. verbis ⁊ ſen
tētijs. bti grego. ad tuū ꝓpoſi
tū de. iiij. li. ſuo dyalogorū in
hijs verb' rn̄det. Aliqn̄ aūt fue
lacōnes p ſomnia fiūt vnde in
dyalogo gre. Sciēdū petre
q ſex mōis tāgunt aīm ymā
gīnacōnes ſomnij. Aliqn̄ ven
tris plenitudie vel inanicōne.
Aliqn̄ illuſiōe. Aliquādo cogi
tacōe ſimul ⁊ illuſiōe. Aliquā
do reuelacōe. Aliqn̄ cogitatiōe
ſimul ⁊ reuelacōne. Duo p̄ma
ōnes experimēto cognoſcim⁹. ce
terā in ſcripturis inuenim⁹. Niſi
enī ſomnia p illuſiōem dyabo
li fierent neq q̄ diceret vir ſa
piēs. Multos errare fecerunt

Sex modis tangunt
animi ymaginationes
sompnij

ſomnia Et alibi non augurabi
mini non obſuabitis ſomnia;
valde enī deteſtabilia ſomnia
ōndunt q̄ auguriis ↄiūgun
tur. Quia vero cogitacōne ſiſ
et illuſiōe ſomnia fiūt. ſcriptū
ē Multas curas ſequūtur ſom
nia p reuelacōnē; vero Joſeph
ſe frib; pferēdū ſomnio vidit.
Et Joſeph monet ut tollat in
egiptū puerꝝ ⁊ mrēm eius. Et
qꝛ aliqn̄ ſomnia cogitacōe et
reuelacōne fiūt. Daniel nabu
chodonoſoꝛ viſiōe; ediſſerēs a
radice cogitacōis ichoauit Tu
rex cepiſti cogitaē i ſtratu tuo
q̄d eſſ; futurꝝ poſt hec. Ex q̄ ſē
tētia ſcūs doctoꝛ in. 2. 2. q. xcv.
ad ſcōm tuū petitū ↄpendioſi⁹
quo vidi ſ ndet ut infra ſbiū
ga;. Sz primū ſcito qꝛ de ſom
niis duo gn̄a hōim iudicaē va
let. phi vic;. ⁊ veri Theologi
ci vtrumqꝫ ē difficile nō hn̄ti
acq̄ſitā vel infuſā pciā Primū
mod pſerti ⁊ pti ſcōm Dict⁹
doctoꝛ ſb qn̄tuplici dn̄cia do
cet agnoſcē in hiis ſētenciis ⁊
vbis pit Diuinacō q̄ innititur
falſe opinioni ē ſupſticōſa ⁊ il
licita ⁊ ideo cōſiderare oportet
quid ſit verꝝ circa precognicō
nē futurorꝝ de ſomniis Sunt
aūt ſomnia futurorꝝ euentuū
qn̄qꝫ q̄de cauſa. puta cū mens
alicui⁹ ſollicita ex hiis que vi
det in ſoniniis inducitur ad ali
quid faciēdū vel vitādū. Et de
talibus loquitur ſalomon di
cēs Multas curas ſecerūt ſom
nia Quādoqꝫ vero ſomnia ſūt
cā aliquorꝝ euentuū inq̄tum
reducuntur in aliquā cauſam
ↄmunē ſomniis ⁊ futuris euē
tibus. Et ſm hoc plurimū pre
cogniciones futurorū ex ſom
niis fiūt. Eſt ergo ↄſiderādū q̄
ſit cauſa ſomniorꝝ ⁊ an poſſit
eē futurorꝝ euētuū vel ea poſſit
cognoſcere Sciēdū ē ergo qꝛ
ſomniorꝝ cā qn̄qꝫ quidē ē inte
ri⁹. qn̄qꝫ aūt exteri⁹ Interior
aūt cā ſomniorꝝ ē duplex vna
q̄de aial inq̄tum ſc; ea occur
rūt hois fantaſie in dormiendo
circa que eius cogitacio et af
fectio fuit immorata in vigilā
do. Et talis cauſa ſomniorum
non eſt cauſa futurorum euē
tuū vn̄ huiuſmodi ſomnia p
accidens ſe habēt ad futuros
euētus Et ſi qn̄qꝫ ſimul cōcur
rāt erit caſuale Qn̄qꝫ vero cau
ſa intrinſeca ſomniorꝝ ē corpo
ralis Nā ex interiori diſpoſicōe
corpis formatur aliq̄s mot⁹
in fantaſia ↄueniēs tali diſpo
ſicioni. Sicut homini in quo
habundant frigidi humores
occurrit in ſomniis qꝛ ſit in aq̄
vel in niue Et de extrinſece tan
gentibus experientia docet.

Si quis dormiētis digito vel
manu aquā frigidā circumde
derit·ſtatim ſe ī aqua iacere ſō
niabit·Et ꝑpter hoc medici di
cūt eē intendendū ſomnijs ad
cognoſcēdū interiores diſpoi
cōnes Cauſa aūt ſomnioꝝ ex
terioꝛ ſimiliteꝛ ē duplex ſcȝ cor
palis ⁊ ſpūalis Corpalis qui
dē inq̄ꝫtū ꝓ ymaginacio dormiē
tis immutatur vel ab aere cōti
nēti ſicut de aqua iā exemplifi
catū eſt·vel ex impꝛſſione cele
ſtis corpis ut ſic dormiēti aliq̄
fantaſie appareāt ꝯformes ce
leſtiū diſpoſicōi·Spūalis au
tē cā eſt qn̄qȝ quidē a deo qui
reuelat aliqua ī ſomnis mini
ſterio āgeloꝝ ẜm illud Nuꝫ
xij·Si q̄s fuit inter vos ꝓpħa
dnī in viſione apparebo ei vel
ꝑ ſomniū loquar ad illū·Qn̄
qȝ vero opacōne demonū ali
q̄ fantaſie dormiētibȝ apparēt
ex q̄bus qn̄qȝ aliqua futuā re
uelant hijs q̄ cum eis hn̄t pa
cta inita illicita Sic ergo dd̄·
cōcludit doctor ibi Reſpōden
do ſi aliquis vtatur ſomnijs
ad ꝑcognoſcēda futuā ẜm ꝙ
ſomnia ꝓcedūt ex reuelacōne
dīna·vel ex cauſa naturali itn̄
ſeca ſiue extn̄ſeca:qn̄tū ſe pōt
virtus talis cauſe extēdere nō
erit illicita dīnacō Si vero hu
iuſmōi dīnacio cauſetur ex re
uelaciōe demonū cū quibȝ pa
cta hn̄t expreſſa·qꝛ ad hoc in
uocantur·vel tacita qꝛ hmōi
dīnacio extenditur ad quod
nō poteſt ſe extendē Illa dīna
cio illicita eſt ⁊ ſupſticioſa Ex
quibȝ diſtinctōibus clare ha
bes ꝙ ex qn̄qȝ cauſ ſomnioꝝ
ſignificatio eoꝝ pōt aliquā do
elici·Primo ex cauſa corpali ī
trinſeca·ut qn̄ ex materia hu
da vel ſicca futuā fantaſia mo
uetur ad ſomniādū de ſimilibȝ
⁊ de talibȝ ꝓprie iudicat medi
cus. Scd̄o ex cauſa corporali
exterioꝛi oriēte ex aere vel ele
mēto circūdante corpus hoīs
ut ſi aer ē humidꝰ:facilit̄ fan
taſia ſenſibilis hoīs mouetur
ad ſomniādū de pluuia·⁊ ita
de alijs aeris vel circumſtātis
corpis ꝓprietatibȝ elemētaibꝰ
Et de hoc modo ꝓprie habet cō
ſiderare naturaľ pħus·Tercō
ex cauſa corpali exterioꝛi·ori
ente ex impꝛſſione celeſtis cor
pis·ut ſic dormiēti alique fan
taſie appareāt cōformes cele
ſtiū diſpoſitioni ⁊ de hoc cau
te habȝ ꝯiecturā aſtronomꝰ
Quarto ex cauſa ſpūali extn̄
ſeca mala·ut qn̄ demon ad co
gnicōem alicuiꝰ occulti vel fu
turi mouet fantaſiā·Quīto ve
ro ex cauſa ſpūali extrinſeca ⁊
bona a deo miſterio tn̄ bonoꝝ

ãgelorꝝ ꝓcedūte in fātaſiā ⁊ mētē hoīs. Et de iſtis duobꝫ ↄſiderāt theologꝰ. ſꝑ dcīs ↄſidera
rōibꝫ ſi ꝑmū ⁊ ſcđꝫ mōs ꝑ doctorē ſcm̄ adiecceis. Ad drās ↄiecturādi d̾ ſomnijs ꝓmp
te hēbis. q̄rꝫ ꝑmꝰ ē cū mēs alicuiꝰ ſolicita ē ex hijs q̄ vicꝫ i ſomnis iducit ad aliq̄d fa
ciēd̾ ł vitād̾ queādmod̾ q̄dā vani p̄dicāt hoīes q̄bꝫ cū aliq̄d delcābile ſomniauerit
tāq̄ᵽ nccio exeq̄nd̾ id ꝑſitiūt. ſꝫ tūc tal̾ executꝰ rei cā nō ē ſomniū ſꝫ aīi libtas ł potiꝰ i
ſtabilitas. Aliꝰ ē modꝰ q̄n ſomnia ſūt cā ꝑ accidēs futurorꝫ euētuū: ut cū ſūt cū cā
intrīſeca aīalꝫ: ut q̄n occurrūt hoī fātaſie i dormiēdo eꝫa q̄ eiꝰ cogītio ⁊ affectō fuit imo
rata i vigilādo. queādmod̾ dcm̄ ē a ſcō doctoē i ꝑncipio ſuorꝫ v̾borꝫ. ¶ Piger. de hoc
ſaltē da exēplū. ¶ Theologꝰ. Duo tibi ātea recitabo exēpla: ad itelligēd̾ q̄uo ꝑ ſom
nia adeo deludūt plurimi ut eis iā euigilātibꝫ oīo ſe eſtimēt i veritate vidiſſe qđ ſo
lo ſēſu apprehēderīt iterioꝛi. ſꝑ ceptore ei meo referēte audiui. Qꝫ p̄r q̄dā nr̄i ordis villa
giū qđdā itrauit. vbi feiaꝫ quādā iuēit demētatā intātū ut nocturno tpe ſe cū dyā
na ⁊ alijs feīs trāſferri credēt ꝑ aera. Cui cū p̄i ꝑfidiaꝫ v̾bꝫ conaret expellē ſalubribꝫ.
ꝑtinax iſta expiētie ſe plꝰ credē affirmauit. Cui p̄r: ſines ḡ me eē p̄ntē cū de proximo
recedes. Rñdit illa: Ita placet ⁊ me recedēte videbis p̄ntibꝫ ſi placet teſtibꝫ ydoneis.
Igit̄ ut delirā aīaꝫ zelator ↄuincēt. Adueniente die receſſꝰ quē vetula p̄fixerat: affuit
p̄r cū fidedignis hoībꝫ. At illa cubellā i q̄ paſta formai ſolet. ſup̄ ſcānū poſitā itrauit
⁊ ſedē ibi cepit applicatiſqꝫ v̾bꝫ maleficis ⁊ vngēto. rediato capite obdormiuit. Statiqꝫ
ope demonis ſomnia de dn̄a venē et de alijs ſupſticōibꝫ tā fortia habuit ut in iubilo
quodā voce ſubmiſſa dantaēt ⁊ i hijs plauſibꝫ motis maibꝫ cubellā cui iſidebat ni
mis mouit. q̄ de alto ſcāno p̄cipitāter ruens vetule ſbiacētis caput nō modicū contri
uit ⁊ ita i t̄ra iacētē nec de loco motā p̄r indamauit iā euigilātē. vbi q̄ſo es? Num cū
dyana fuiſti. q̄ teſtiōnio p̄ntiū nūq̄ᵽ de cubella receſſiſti. Ex hijs igit̄ geſtis ⁊ mediā
tibꝫ v̾bis ſalutiferis aīm ad ſui erroꝛis deteſtacōēꝫ deuexit. Sic ē i legēda btī Germa
ni Antiſiodoreñ. q̄ i domo q̄dā vidēs ſero mēſā pari āmirādo didicit q̄ ꝑpt̄ bonas mu
lieres nocturno tpe illa comedētes cibaīa ponēnt. Igī eadē nocte vigilādo vidit mlti
tudieꝫ demonū i ſpē mulierꝫ ad mēſā ſedētes. q̄bꝫ ne recederēt ipauit. familiā totā excita
uit. ⁊ ſi comedētes ↄgnoſcerēt q̄ſiuit. q̄ cū vicinas ſuas eē dicēnt: miſit ad domos ſin
gularꝫ ⁊ oēs i lectis ſuis repte ſūt. Adiurati igi̇ demoēs ſeſe maifeſtabāt ⁊ q̄uo popu
lū illuderent apuerūt. hoꝝ rō ⁊ cā dat̄. 26. q. 1. Epi. vbi ex ↄcilio Acquireñ. ſic dr̄: ſpe
ſiq̄dē ſathanas q̄ trāſfigurat ſe i āgelū lucis cū mentē cuiuſqꝫ mulieis cepit ⁊ hanc
ꝑ iſidelitatē ſibi ſubiugauerit illico trāſformat ſe i diūſaꝝ ꝑſonaꝝ ſpēs ac ſimilitudies
⁊ mētē quā captiuā tenꝫ i ſomnis deludēs mō leta. mō triſtia. mō incogtas ꝑſonas
oñdēs ꝑ deuia q̄qꝫ deducit ⁊ cū ſolꝰ ſpūs hoc patit̄ iſidel̾ hoc nō i aīo ſꝫ i corpe euēire
opinat̄. Hoc ſomniātiū taliū viſiōibꝫ pluā ibidē repies. Porro q̄uo deludāt̄ q̄ ſomnijs
facilit̄ credūt: de hoc ſume tale exēplū. Noui quendā fratrē nr̄i ordis. Iudocū noie de
ↄuētu Coſtātieñ. ꝓfeſſum ꝓnūc bo ni zeli q̄ tn̄ iunioꝛ exiſtēs nō tā fuit velut mō mo
ribꝫ ⁊ ↄſcīa cōpoit̄. Huic exiſtēti i ↄuētu añ tps gnāl ↄſtātienſ. ↄcilij ſomnial̾ viſio
dormiēti affuit i q̄ ſibi videbat̄ q̄uo i ſūmū pōtificē creatꝰ eēt. Vigilās dud̾ poſtea ſatis
ſerioſe cogitabūdus ut ab eo audiui icedebat q̄d ſibi hoc ſomniū bone afferret ꝑno
ſticacōis. Spē em̄ aliq̄lē de veritate i ſe adiplēda ꝑſūpſit de ꝑſulatu aliq̄ hñdo. licet triis
⁊ ſtatu nulla peritꝰ alludēt i hoīe iſto diſpoītio. Porro tpe ātedci ↄcilij depoitis ꝑ idēꝫ
tribꝫ a ſūmo pōtifitio vicꝫ Petro de luna Gregoīo corarij ⁊ Iohe Balthaſaē de coſta
q̄ oēs ſe i ſuis obediētijs gēbāt ꝑ ſūmis pōtificibꝫ loc̄ elcōes dies et horā q̄bꝫ vnicꝰ
⁊ indubitatus paſtor ⁊ petri ſucceſſoꝛ elegi debuit. q̄bꝫ viſis frat̄ p̄dcs ſpē ꝑhabitā

ſibi clāculo augē cepit· q̄ foꝛ
taſſis de eo dudū a ſe viſū veri
ficaret ſomnium· Electo autē
dn̄o Martino de columna cō
cordit̄· confuſus apud ſe frat̄
didicit q̄ ſtultū animū dare ſit
ſomnijs ſine ſufficiēti motiuo
Nō multo pꝰt aūt elapſo tp̄e
tempus carniſpriuij appropi
quauit in q̊ in cōuentu iunio
res frēs ꝑ ſolacō aliquando cō
ſueuerūt rep̄ſentacōnes ludi
cras habere ſūmi pontificis et
curie Rōne ꝑ quo ioco cū diū
ſi iuuenes ad varia eligerent̄
officia p̄dictus frat̄ Jodocus
electus eſt ioco ſe in ſūmū pō tifi
cem ꝑ ficticiū In qua eminēcia
tūc p̄mū ōnez p̄ſulatus ſpem
ꝑdidit· quā tacitus fatuis ſpe
bus p̄us ſepe p̄habuit Hic ei
euētus nō a ſomnio cauſaba
tur ſed ad eū caſualit̄ ſe hēbat

Capitulū Quintum.

Cecitatem incurrēs foꝛ
mica Aliā hn̄tem ocu
los foꝛtiſſie āplectit̄
nec dimittit n̄ ad caſam ſit re
ducta In quo relucet qm̄ pie
tatibus diuina ꝓuiderit clemē
cia· cuius inſtinctu oꝛbata vi
ſu foꝛmica videntis induſtria
aliena ſaluatur Pn̄t per talez in
duſtriā intelligi hij homines
ſimplices· q̄ diuino munere ſom
nia diuina vel reuelacōes diuinas
hn̄tes eoꝝ intellectū nō vidēt
ſz alieno ductu id addiſcunt
qd̄ ꝓpria induſtria nō nouerūt
Sicut ſamuel ſimplex et viſio
num diuinaꝝ inexptus cum tp̄e
pueritie in tēplo cum hely ſac̄
dote doꝛmiens tercō vocatus
diuino oꝛaculo id non a ſe in
tellexit. Sed q̄liter ſe ad idem
habere deberz ab hely ꝑtimus
didicit·i·re·iij· Sic etiā noui
plures valde deuotas vtriuſqz
ſexus pſonas q̄ ſomnia de qui
buſdā ſibi ignotis euentibus
ſatis certa habuerūt· in q̄bus
ſibi nō credentes ne deciperen
tur recurſū humilem ad lr̄atos
habuerūt ⁊ eorūdez dictis cer
cioꝛes de veritate effecti ſunt·
Fuit meis tp̄ibus in Argenti
nenſi dyoceſi nobil' quidam
maioꝛ creato milite· libertine
cōdicōnis· vita ⁊ moꝛibꝰ tam
cōpoſitus ut nlli eum verius
q̄ martino poſt cathecismū cō
pare valeret. Hic qꝛ in ōnibus
ſtrennue egēat et probe· que
dei erat deo· ⁊ q̄ ceſaris dabat
ceſari ōni iudicō. Ideo a q̄buſ
dā qui viri bonitatem ⁊ reipu
blice neceſſitatem nouerat· eū
p̄cibz moleſtabant ut baliua
tū ducatus dn̄i auſtrie debitū
quem hn̄t in elſatia acciperet ⁊
regeret· De quo nō dubium
apud ſeculū honoꝛē grandem

ꝛ vtilitatē rerum tpalium nō
modicam aſſequi potuiſſꝫ in
ſeā in ſuis pmo in tuēdis ſan
ctis mōſterijs que plurimum
ibidēꝫ diligebat. Diſtulit vir
prudens affirmatiuū dare rn̄
ſum ꝛ cogitabat ꝙ dictum oſ
ſitiū iudicem exigit iura terre
municipalia noſcētēꝫ que ip
ſe ad plenum neſciebat. Que
ſiuit igit͛ a me ꝛ ab alijs q̄ ſi
bi accomodi videbantur q̄d
reſpōſurus eſſꝫ ut animā ꝓpri
am in tuto ponerꝫ. Fateor im
pfectum meū quia noui virū
eſſe iuſtiſſimū ꝛ quomodo ml͛
tis ꝓdeſſe valeret ꝛ fortaſſis
ꝑ aſſeſſores qui tamē vix ha
beri valebāt poſſe ſupplei qđ
principali deeſſꝫ iudici timid9
eram vna cū alijs quid deter
minate ſuaderē. Et ita nullus
viro videbatur dare reſpōſū.
Pater autē nobilis hic ſole
bat ſciebam ſomnia vel viſio
nes potius valde ponderoſas
ꝛ notabiles prius ſepe. in qui
bus tamē nihil vel modicum
ſꝫ in ſola ſacra ſcriptura ꝛ ei9
expoſitorib9 principalit͛ ſe ſū
dare nouerat. Vn̄ quadā vice
eodēꝫ tempe ſomniū vidit ta
le. Videbatur ei ꝙ in agro quo
dam lato ſtaret ſatis bene ſul
cato ꝑ aratrū ꝛ ſemina que in
manu tenebat accurate terre
ꝑ fructu habēdo īſererꝫ. Cūqꝫ
attētius iſta ↄſpicerꝫ vidit ꝙ
nullū ex ſeminib9 ſurſū creuit.
ſꝫ totū deorſū tēdebat ad inte
ritū. In qua āmiracōe ſtupens
euigilauit mihiqꝫ poſtmodū
dixit. Niſi ↄſiliū firmū mihi de
deritis de acceptādo baliuatū
exhibitū mihi. cōſulo ut incer
tū dimittā ꝛ amplectar certū
liber enī ſū modo a cura huiuſ
ꝯuis regiminis. qđ acceptan
do vereor piculo me ſubmittaꝫ
potiſſime. ob ignorātiā iurū
ſecularium ꝛ ↄſuetudinū. Quo
audito acq̄eui viro prudenti
ꝙ cōforme eius fuit iudiciū
xp̄i illius ſētētie q̄ dicit. Quid
ꝓderit hōi ſi vniūſū mūdū lu
cret͛ aīme vero ſue detrimētū
paciat͛. detrimētū ait nō ꝑditi
onē. Intellexit enī nobil͛ iſte ꝓ
tunc quoſdā hītare potētes i
baliuatu de quib9 timēdum
erat ne quicq̄d boni ꝑ ante fa
tū edificaretur nobileꝫ: illi de
ſtruerēt vel ne pficeretur cep
tū īpedirent. Cui euentui veri
ſiliter viſio arridebat de pullu
lante ſemine v͛ſus terrā ꝛ deor
ſū nō aūt ad celū ꝛ in ſurſum.

Piger. Nimis gn̄ales vſqꝫ
mō dediſti regulas de curādis
vel nō curādis ſōnijs. Idcirco
ꝑcor ad ſpālia q̄ pl9 mouent
deſcendere vel͛ ad vidēdum

ſaltē; q̄d ſciendū ſit de multo
rum ſomnijs. in q̄bus raro vel
nūq̄ falli dicūtur p̄ſertim in
hijs caſibꝫ. qñ eis ignorātibꝫ
adūſa obuiare ↄſueuit fortu
na puta temptacō grauis ſeu
grandis t̄bulacō ⁊ triſticia.
¶ Theolog⁹: Reptim poſcis
quā me tibi tradere ē ſolius dī
donū gratuitum. De nūero enī
heu ſum hoꝝ qui animales ſūt
nō ſpūales niſi ſolo noīe. ſpū
aliū aūt ⁊ dei ſpiritū habētiū
ꝓpriū eſt aliqñ talia p̄ticulai
ter agnoſcē. De q̄bus per or
dinē dicit Aplus p̄ma Corin.
ij. Animal' homo nō pcipit ea
q̄ ſunt ſpūs dei. ſpūalis aūt iu
dicat oīa. ⁊ ipſe a nemine iu
dicat' Quis enim nouit ſenſum
dnī. aut quis īſtruat eū. Nos
aūt ↄcludit ſenſum xp̄i habe
mus. Vnicuiq̄ꝫ etiā ut ibidē
xij. dicit datur manifeſtacio
ſpūs ad vtilitatē. ⁊ int' nouē
dona grāꝝ gratis dataꝝ dic.
Alij datur diſcrecō ſpirituum
Alij int'p̄tacio ſermonū. Hec
autē oīa opatur vn⁹ atq̄ꝫ idē
ſpiritus. diuidēs ſingulis pro
ut vult. Spūs p̄terea loq̄tur
miſteria ibidem. xiiij. Vñ btūs
Greḡ. vbi ſup̄. Enūmeratis oī
bus ſomnioꝝ cauſis. ſic ↄclu
dit Difficile ſomnijs credendū
eſt. q2 quo īpulſu veniant faci

le nō elucet. Sancti vero illu
ſiones ⁊ reuelacōnes quodā
īt'mo ſapore diſcernūt. ut ſci
ant quid a bono ſpū pcipiāt ⁊
q̄d ab illuſione paciant' Ex q̄
bus verbis tria ſalubria debes
documēta elicere tuo ꝓpoſito
valitura. Primū q̄ difficile ſo
nijs credendū ē. Secūdum q̄
ſcī quidā hn̄t noticiā ⁊ drñā;
aliquādo de ſomnioꝝ int'p̄ta
cōe. Terciū vero q̄ mediū ac
quirēdi in hoc diſcrecōnē ſpiri
tuū ſit p quēdam nō ſolū inter
nū ſed p intimū ſaporē cōſta
tū ab eo videlicet ſācto ſpū q̄
ſol⁹ interior eſt cuiq̄ꝫ rei q̄ ip
ſa ſibi. Hāc ob cauſam oēs
q̄s vidi magnos theologie
doctores feciſſe de inſtinctib⁹
vl' de diſcrecōe ſpirituū tracta
tus qui ſe vltimate reſoluunt
ad dictas Apl'i ⁊ beati greḡ.
auctoitates. q̄ꝙ regulas i eis
vel ↄiecturas potius annectāt
quas ſi placuerit intueri poteris
in diuerſoꝝ videlicet doctoꝝ
tractatul'. Verūptamē q2 di
ſcrete ſatis ad vnū modū int'
p̄tandi caute ſomnia deſcēdis.
q̄ verentur quidā p̄oſtenſa ſi
bi futura mala. Ideo ſex regul'
ſuatis ſpero in deū talib⁹ oīe
malū culpe vitabis. Prima. diffi
nitiue t'lib⁹ ſomnijs neq̄ꝫ aſſer
tiue credas. niſi cū indubitatū

donū interp̄tandi habuerīs. q̄
le Jeremias obtinuit q̄ ait Je.
.xxvi. In veritate miſit me do
min9 ad vos ut loquerer in au
ribus vr̄is oīa verba hec Nō
dicti eſt. q2 cauſe ſomnioꝝ ſūt
aliquādo q̄ nullius future rei
ſigna ſūt. ſ3 tm̄ preteritarum
ymaginū. vel alias naturaliū
non ſomniata deſignandū vl'
demonū q̄ credulos ſomnijs
ita aſſueſieri ſibi geſtiūt Se
cūda regula ē Omniū q2 ſom
nia non ſep̄ abigas. preſertim
ea que tribulacōnis future ſig̃
forent. ſi p̃cipis ea crebro tibi
in bonis 7 vtilibus aīe verifica
ri. q2 aliqn̄ dei dona ſūt nos a
mal' p̄ſeruantia ne ducamur
in temptacōnē. Jacula enim p̄
uiſa minus feriunt. ut beatus
.3. Greḡ. dicit Tercia regula. cū
ſomniū alicuius infauſti tibi
occurrerit. tūc forti animo cū
dei adiutorio ſine ↄfidētia in
ꝓprijs virib9 eq̄nimit' te tenē
ꝓponas Firmacō enī animi p̄
ea naturalia q̄ de9 ↄtulit in lib
tate arbitrij actuāda ſūt 7 ei'
vtendū eſt. q2 iſtis medianti
bus phi ut Seneca doc3 de re
medijs fortuitoꝝ. inania pa
.4. tient' ſuſtulerūt Qr̄ta regula
Occaſiōe3 mali veriſiliter im
minētis ꝑ viribus fugias: ne
vic3 tu in hoc cauſā culpabilē

p̄ſtes. loquēdo. eūdo ad loca pi
culoſa 7c. ita de ſilib9 mľtis. i q̄
bus ſepe nr̄is negligēcijs vel
factis illicitis mala pene ḡuia
5. incidim9 Qn̄ta regula ē. ut de
uota orōne frequēter ad deū
pro grā patiētie recurram9. q2
opus pfectum hab3 Et iuxta
btī Grego. mentē. miraculoꝝ
opacōni antefertur Nō enim
noſtra induſtria 7 libertas ar
bitrij ad v̄tutes acquirēdas
vel retinendas ſuffitiūt. ſed di
uina ſpetial' gratia exigitur. q̄
precibus ſcōrum 7 ad deū ef
fuſis orōnibus ex dīna mīa ſe
pe obtinetur vbi noſtra deme
.6. rita aliud exigerēt Sexta re
gula Caueas in hijs viſiōib9
ne ſupbiens tuis ex meitis ta
lia tibi collata eē credas. eciā3
ſi ſint a dīno ſpū. Talia ei qn̄
ſūt adeo ſunt grē gratis date
q̄ ſepe in pccīs grauib3 exiſtē
tib9 dātur ex mera dei mīa nō
ſep meitis. prout habuiſti de
hoc ſup̄ libro p̄mo capi p̄mo
de miracul'.

Capitulū Sextū

Annectitur predictis alia formicaꝝ ꝓpetas q2 vic3 via vna egre diūtur a ſuis domib9 q̄ tamen verſus finem propter queren da paſcua pluriſicari videtur.

Cōtulit enī ill' beſtiolis diui
nus inſtinct9 · vnā principalē
⁊ regiā viā facē⁊ iuxta eandē
metiri reditū · q̄ꝙ circa eādez
viā ad querēdū victū parū p
diuertant · Ita hodie nutu di
uini ſpūs in cuneo et cōtione
vniūſalis eccleſie oim ē vna
via regia p dīna p̄cepta pgre
diendi · Si inquit vis xp̄us ·
math · xix · ad vitā ingredi · ſ
ua mandata Et leuitici · xxvi ·
Si in p̄ceptis meis ābulaueri
tis ⁊ mādata mea cuſtodieritis
⁊ feceritis ea: dabo pluuiā vo
bis temporib; ſuis · ⁊ terra gi
gnet germē ſuum Et tñ circa
eadem vniūſalia eccie et xp̄i
mādata modi varij ſūt viuē
di · ⁊ paſcua virēcia virtutum
acquirēdi Hec ſanctus p̄ſul
Auguſt · intuebatur: qn̄ a ſoci
is ſuis et amicis euodio et ne
bridio habere volebat · quis
vic; eſſ; aptus modus viuēdi
ad ambulādum in via dei in q̄
alius ſic alius ſic ibat · ¶ Di
ger: Vt mateie ſomnioꝝ finē
imponamus q̄ro vtꝝ ne mala
huius vite ſāctis viris aliqn̄
iminēcia per vnū genus ſom
nij · vel an ſub diūſis mōis pre
oñdantur quādo in ſomno di
uina grā p̄munitur vel p̄aui
ſatur · ¶ Theolgus: Quitu cō
mitio · diuerſi diūſimode quo
ad hoc inſpirant' dū dormiūt ·
q2 q̄buſdam de aq̄ Alijs de ca
lice: nōnullis de cruce xp̄i · Ali
q̄bus etiā de infantib; ſomnia
ſiūt. poſt q̄ ſemper vel ut impli
mū t'bulacōnem aliquam gr
uē in ſe vel in ſuis amicis ſenci
unt · put ſequētibus pateſcet
exemplis Habui genitricem ·
q̄ viduata p̄re meo iam vita
functo apta ſecūdis nupcijs
eandē multis ad hoc impellā
tib; ob caſtimonie amorē om
nino ſpreuit · que ꝙ deuotam
in mat'monio vitā ⁊ in vidui
tate vſq; ad vltimam ſenectu
tē coram deo duxerit ⁊ hoibus ·
ſi opus foret ſpero totum na
tale ſolū teſtaret' cum adiacē
ti vicinio Adūterat hec q q̄ci
enſcūq; ſomnulū habebat · in
quo ſibi peditare videbat' in
aqua vel quando eadem mat'
aliqđ ē intuita: ſine fallo euen
tum poſtmodū in breui mag
ne triſtitie ſenſit Quāto q; aq̄
maior turbulēcior pfundior
videbat' vel impetuoſior tāto
grādior triſtitie mateia ſeque
batur Latebat me materna
hec oſideracō · quouſq; iā mul
tis ānis ſtando i ordine de ſtu
dio vniūſitatis wienenſ repa
triaui · ſatis p tunc nouus. q2
ſolū fui tūc ſtudens in ſcā facl'
tate theologica · vñ ipſa mihi

cōſidens cōiecturā ſomnij retu
lit ⁊ expiētias plures addidit.
qꝛ valde ſupſticōs eſ ⁊ demonī
fallatias timuit. ſe nō credere
diffinitiue poſt talia ſomnia
tribulacōez ſibi affuturā ſed ti
mere illam: deo cōmittēdo: vn̄
viſio illa ſomnialis venīſſꝫ vl̄
quo iret. ⁊ ex inde poſtremo ne
deciperetur a me cōſiliū queſi
uit: quomō ſine offenſa pccī
ſe gerere in hijs deberet. Qui
igit̄ ſciui a iuuētute mea hāc
timuiſſe deū ⁊ vitā timori hu
ic cōcordaſſe in effectu. doctri
nam quā pcedenti dedi capitu
lo ſibi tradidi. quā non mea
induſtria ſꝫ a quodā magno
ſacre pagine mgr̄o in prefatiſ
ſcolis didici. nec diſcordat aq̄
vel mais hec viſio tribulacōez
denotās a modo ſacri eloquij.
qđ p aquā ſepe vult paſſionis
illacōem intelligi. vnde ꝓpħa
orat in tribulacōne extrema
cōſtitutus. Saluū me fac deꝰ
quoniā intrauerūt aque vſqꝫ
ad animā. infixꝰ ſū i limo pro
fundi ⁊ nō eſt ſbſtantia. Vi
uit hodie virgo nobil̄ ſm ſe
culū ⁊ valde deuota. in argenti
nēſi dyoceſi ſexagenaria. So
phia noīe. Abbatiſſa mona
ſterij canoniſſarū ſecularium
in Andelano. q̄ a iuuētute ſua
caſtiſſīe vixit ſicuti ⁊ tres alie
fue v terine ſorores. Collegiū
eciam predictum qđ dum in
Abbatiſſam eſſet creata repe
rit deformatiſſimum. magnis
cum laboribus in religione re
formauit ad plenū. ⁊ in tēpa
libꝰ ditari pcurauit plurimū
Hec mihi aliquādo retulit cō
fidēter qꝛ q̄ncūqꝫ in ſomnis vi
deret calicem in quo ſacramē
tū dīniſſimū eukariſtie ꝯtinei
ſolet: infallibilit̄ in breui poſt
modū preſſuram aliquā mun
di in ſe vel in ſuis perciperet. ⁊
q̄nto in ſomnis profundius i
calicem dabatur poteſtas vi
dendi: tāto ſeuerior tribulacō
ſeq̄batur virgini. Accidit ptꝰ
hanc relacōem longo tractu
annorū me venire ad dictum
collegiū vbi dcā dn̄a m̄ dixit
Ecce pr̄ pronūc bō pace fru
or. Sꝫ in breui ut timeo gran
dis mihi obuiabit triſtitia. qꝛ
ſomniū de calice ſatis profun
de inſpecto nup habui. Nō mł
to deinde tpe elapſo frat̄ ſuus
miles walterꝰ egrotaē cepit
⁊ ſtatim ſblatus de hoc ſeclo
Fuit enī vir in armis ſtrēnuꝰ
fama cōſpicuus: prudēcia pre
ditus ⁊ dcī mōſterij ac refor
macōnis eiuſdē fautor ſupre
mꝰ. Q̄ꝓpt̄ obrē virgini aderāt mag̃
triſticia p calicem pſigta. Nā
de paſſione locutura veritas

ait filijs zebedei math·xx·Potẽ
ſtis bibẽ calicẽ quẽ ego bibi
tur9 ſū. Et ibidē·xxvi·orando
ꝓ ablacõne dnice paſſiõis di
xit·Pr̄ ſi poſſibile eſt trāſeat a
me calix iſte. Fuerūt meo tpe
in ciuitate baſilieñ vnam in do
mo due virgines: Senioris
que·lxxx·circit᷑ annum attigit
nomẽ Anna extitit·q̄ iunioreȝ
ſuo ſub regimīe domeſtico ha
buit·eciam Annā noīe hec re
uera ſpecl'a virtutū toti ciuita
ti extiterūt ⁊ adiacenti patrie
Prima q̄dē anna ⁊ ſenior·ſcē
dudū migrauit ad dn̄m·Iuni
or vero in fama bona viuit vſ
qȝ hodie·cui etiaȝ nō ambigo
interior vita concordat deuote
huiꝰ relacõe quā credo veridi
cam ſepe didici·q̄ q̄ncumqȝ
de puulis ⁊ innocētibꝰ puerul'
hȝ ſomniū qualit᷑ eos viciȝ vi
deat·aut iocos licitos cum eis
habeat·de ꝓximo virgini pſe
cucio aliq̄ aut tribulacio alia
aduehit᷑ Idē p oīa ſeniori dū
viueret eius i ſpūalibȝ nutri
ci crebèrrime ꝯtingebat· Na
ta eni fuit p̄fata iunior anna
a pn̄tibȝ qui reſidenciā habu
erūt ſub quodam in noto no
bili ſolū nomine. H qr virgo
iuuenis·erat pulchra facie et
apta nuptui eius ſemp caſtio
nie demon inſidiabat᷑ p dictū

nobilē qui eam ſepe licȝ inge
nua fuam facē conabatur·ut
ex ea ſeruos plures habere va
leret Vn̄ nūc blandicijs ſibi
ſuadebat·ut mr̄imonio alicui
de ſuis ſeruis copularet᷑·nūc
minis t᷑rere ſolebat ad idem
Q̄obrem cōſtās virgo: de lo
co ad locū ⁊ de patria fugam
dare cogebatur Et con̄ hunc
accipitrē dei colūba antefatis
puerorȝ ſomnijs ſepe p̄muūita
eſt·Nā enim t'lia ſomnia ha
buit ſtatī de cuſtodia ſui cor
pis p fugam vel p occultacio
nem aliā ſibi ꝓuidebat poſt
modum q̄ expta eſt ſomniari
verū p̄ceſſiſſe ⁊ fortaſſis dīna
clemēcia ideo p puulorū viſū
hanc p̄monebat·quam in in
nocēcia caſtimoīa ⁊ paciēcia
ſine macula iudicie ⁊ pcci ſibi
p̄ſeruare volebat Iuxta illud
Math·xviij·Niſi efficiamini
ſicut puuli·nō intrabitis i reg
nū celorȝ Certū eſt etiam puu
los inquotidianis paſſionibȝ
⁊ fletibȝ vexari Vnde nō mirȝ
ſi eorū ymago typū tribulati
onis ſolet p̄ferre. Habeo p̄te
rea i cōſtantieñ dyoceſi ꝯgna
tam nomīe elizabet laudabili
ter valde viuētē in thoro mr̄i
monij cui ſi aliqua ignō̄ apro
pinq̄t t᷑bulacō Hanc p̄agno
ſcit·cum ſibi in ſomnis appet

crux vł xp̄i paſſio · queadmodū
mihi retulit Nulli aūt dubiū
p crucē ⁊ paſſiōe; xp̄i tribula
tionem poſſe facilit̄ deſignari
Qui inq̄t vult venīe p⁹ me ab
neg; ſemetipm ⁊ tollet crucē
ſuā quotidie ⁊ ſeq̄tur me Lu
ce · ix · Et ipē xp̄s petro obuiās
paſſuro dixit Vado Romā ite
rū crucifigi ut leo ⁊ linus de eo
teſtantur · Pigeꝛ ſ; ān ſomni
oꝛū viſio ē a diuino inſtinctu
ſignū futuri: pto an hoc fiat a
deo immediate · An bonī ange
li miniſterio · Theolog⁹: Du
dū hec deť minata ē q̄ſtio p · ix ·
di · viij · 2 · ⁊ p · b · Aug⁹ · li · iij · c ·
xxvi · de trinitate q̄ moyſe et
paulo demptis nunq̄ de⁹ im
mediate ⁊ nude apparuit pat
bus ⁊ pphetis ſ; reuelacōes fi
unt āgeloꝝ bonoꝝ miſterio ·
ut ex hijs vita nr̄a muniatur
queadmodū petim⁹ de ange
lis in collcā eccīe · Inp̄mo vbi
ſcriptum teſtamēti veteris di
cit deū eſſe locutū ⁊ apparuiſſe
moyſi in rubo ⁊ in mōte ſyna ·
id alibi exponit de angelo ut
teſtat btūs Stephanus di
ctuū. vij · expletis inq̄t ānis
· xl · apparuit moyſi in deſerto
motis ſina angelus ī igne flā
me rubi / Moyſes autē videns
āmiratus ē · Et infra de eodem
hic ē qui fuit in ecc̄ia in ſolitu
dine cū angelo q̄ loquebatur
ei in mōte ſyna ⁊ cū pribꝫ nr̄is
q̄ accepit verba vite dare no
bis Eſt preterea doctrina bti
dyoniſij q̄ et̄na ſapiētia p̄ma
ſumis iūgit p media · ideſt inſi
mam racionalem creaturā per
angelos q̄ medij int̄ nos ſunt
⁊ deum ſactis inſpiracōibꝫ re
ducit ad diuina q̄ ſūt ſumma
Nō quin deus iſta ſe ſolo facē
poſſit · ſed ut in hoc ordo diuine
ſapiētie videatur ut angelico
miniſterio eoꝝ gaudiū auge
atur ⁊ ut amicitia maioꝛ inter
eos ⁊ nos teneatur · Nec dona
per nūciū nob̄ trāſmiſſa puipē
dere debemus · quia adhuc q̄c
q̄d āgelus facit ⁊ queq; ſcd̄a
ria cauſa id p̄maria que de⁹
eſt plus agit q̄ actiones nr̄as
aſpirādo preueniť ⁊ adiuuan
do proſequitur ut cuncta no
ſtra opacio ab eo īcipiat ⁊ ab
eodē incepta finiatur ·

Capitulū Septimū

Ingrediamur ꝓpetatē
aliā q̄ ē q̄ ſoꝛmice per
lineā vna ſatis regiaꝫ
admodum redeunt · nec in via
vna aliam impedit ſed aliquā
do quaſi oꝛis oſculo ſibi mu
tuo pacis federa porrigere vi
dentur · In quibus indirupta
quedam amicitia nobis pre
mōſtratur pax ⁊ trāquillitas

q̄ effectus fūt a fructꝰ dīne ca
ritatis a vere aſpiratorū ſācti
ſpūs munē De quibus aplꝰ
ad gallat· ij· dicit fructꝰ ſpūſ
ē caritas· gaudiū· pax· patien
cia· lōganitas· bonitas· benig
tas· manſuetudo· fides· mode
ſtia· ↄtinētia· caſtitas· Dij igr̄
hoīes in q̄bus ſigna talia rep
iunt᷑· dīne inſpiracōis ꝓbabi
litatē ſatis pſerūt Ob qd apo
ſtolus ſbiūgit ſi viuimꝰ ſpū:
ſpū a ābulemus Nō effitiam
inanis glīe cupidi· inuicē ꝓuo
cantes inuicē inuidentes· ¶ Pi
ger: Pauce ꝓut ↄiecturo nr̄o
tpe repiūtur morales ſormice
q̄ talia ſigna vnitatis a pacis
hueūt erga ſe et ꝓximos· q̄ qꝫ
intra ſe· queqꝫ dīnitus inſpira
te ſpū ducant᷑ Iuxta mādatū
apl̄i qd ibidem premittit dico
aūt ſpū ambulate a deſideria
carnis nō pſitietis· ¶ Theolo
gus: Queſtiōem ſilēm q ſuſpi
cōnem talē Sup̄ li· p̄· ca· vi· ti
bi explodi Verum ut pacis fi
lios et filias ac ſpūſſancti alū
nos de vtroqꝫ ſexu fuiſſe ag
noſcas nr̄o tpe duo de multis
tibi exēpla ſubiūgā Fuit i ciui
tate Cōſtātien· vir quidā pau
ꝑ rebus· corpe ab ipa ut vide
tur natiuitate ſurdus a mutus·
ſed ſpū ꝓphetico nō inexptus
hūilis in vita q habitu· pacē

qꝫ cū hoībus q amplius cū deo
in puritate animi a in caſtimo
nia corpis habē ſtudebat· No
men eius fuit hic ut a multis
fidedignis ꝑcepi perſonis qn̄
qꝫ futura qn̄qꝫ eciam occulta
q̄ hūanam latebāt induſtriā
ſolebat nō dico p̄dicē· quia li
gue vſu carebat ſꝫ nutibus p̄
mōſtrare manifeſtis Nā in fra
trꝫ noſtrorꝫ cōuentu ↄſtācieñ
multi talia exptos ſe fatentur
hmōi habuit ↄſanguineū ali
qn̄ in dicte ciuitatis collegio
quod ad ſanctū ſtephanū vo
catur ſacerdotē canōicū q deo
q aploꝝ principibꝫ valde de
uotū· q̄ relicta domo ſua ſb ꝓ
uiſione cuiuſdā vetule virgi
nis ſue cōſāguinee ad limia di
ctorū apoſtolorū ꝑegrinacōi
ſe verſus Romā dedit In itinē
aūt q̄dā nocte caſu in hoſpicō
quodā ab alto cecidit· a q̄ſſa
to corpe fractoqꝫ pede ibidēꝫ
q in Romana curia multo tpe morā traxit.
rediens tandē iactuās corpis
paſſus ē non modicas q̄ tam
diu durauerūt ut pſata virgo
domꝰ eius ꝓcuratrix· q nullus
in ciuitate Cōſtantienſi q̄ cq̄
de ſacerdotis aduētu ſcirꝫ hu
mano iudicō· Venit interea
certa die dictus mutus leta fa
cie iocūdis oculis q ore riden
ti plauſibꝫ manuū notificans

virgini ſacerdotis aduētum
primū· mirabat᷑ iſta ⁊ ſeqn̄ti
die inopinatū leta recepit de
naui ſacerdotis aduētū· Mute
batur ħ mutus q̄ paup̱ rebꝰ
p̱ quēdā ciuē cōſtancieñ· ſatis
diuitē q̄ mutū paulo minꝰ na
turali filio diligebat· Veit ite
rea dies in q̄ p̱ lacū adiacentē
nauigio ire diſponebat ad ci
uitatē aliā aq̄ ꝓpinquā a lacui
Et dū in domo ꝓpa eſſꝫ adhuc
pegrinaturꝰ ciuis. vidit ⁊ cō
ſiderauit hoc mutus, vñ nutibꝫ
quibꝰ valuit dño ſuo ſuaſit
ne nauigio ſe cōmitterꝫ· ſꝫ ren
nuebat ciuis, q̄ poſtq̄ domū
exiuit cū ſeq̄batur mutus mo
dis quibꝫ poterat iterū ceptū
iter diſſuadens· Tādem circa
nauim miſerabilibꝫ gemitibꝰ
ut antea prohibere conatus
eſt ſuum dominū quē ſi naui
garet protinus preſciuit mo
riturū in aquis a minus pro
fecit· Cūqꝫ nauis cū domino
recederet a litore mutus in eo
dem. ut dicitur litore magnis
profuſis lacrimis a apparatu
lugubri dñi flebileꝫ receſſum
deplanxit· Aduerſa igit᷑ fortu
na nauim in aq̄s mouente: ci
uis eodem die aquis ſubmer
ſus eſt. a an mutus dei, clareſ
ceret ſpiritu oſtēſum eſt non
modo ciuitati ſed toti adiacē

ti patrie· Paulo anteq̄ ad co
lonienſe tranſmiſſus ſum ſtu
dium· fuerunt intra ciuitatem
ibidem due virgines carne a
animo ſoroēs vnanimes a pa
cifice in vna domo vota ſue ca
ſtitatis reddētes que diſtinxe
rant deo in labijs ſuis· a labo
re manuū victū cōquirētes te
nuē· Vna autem ex eis, cuius
anima primum placuit altiſſi
mo q̄ diuiniſſimū eukariſtie
ſacramētum multum dilexit·
a deuote ſepe ſolita eſt ſumere
corpe infirmata eſt: a tādem
morbus tñto inualuit ut con
tractis neruis quibus labia a
mādibule mouere cōſueuerūt
etiam adhibito toto conatu
corporis a anime ora aperire
nequiret ad cibum ſumēdum
corporeum· Tñ teqꝫ ſuperior
mādibula inferiori coherebat
ut vix vel nullatenus ad minu
tiſſimum ſumēdum cibū cum
inſtrumento argenteo vel co
cleari aperiri poſſet· Eſtuabat
interea cordis deſiderio ſe mor
ti ꝓpinquare cōſpiciens illđ ſa
luberrimū criſti viaticum qđ
de terrenis celeſtes nouit effi
cere. ut hoc munita preſidio
fidentius migraret ad xp̄m· ſꝫ
oēs vel plurimi formidabant
id nō poſſe ab ea ſumi verū ut
ꝯfiteret᷑ ſacramētalit᷑ qđ pꝰs

ſepe facere ꝯſueuerat ⁊ ut viſo
xp̄i ſacr̄meto ſic credēdo ſaltē
mādūcare aduocatꝰ ē ſacrdos
eukariſtie ſacramētū afferens
Et cū abſolucōe ꝑ pccīs pre
miſſa ſacrdos an̄ faciē xp̄i ſpōſe
dn̄icum corpꝰ eleuare ad ado
rādū ab ea. Statim ⁊ īopīnate
tātā virtutē ſe pcepit habē in
corpe ⁊ int'nū quēdā inſtinctū
in aīa. ut ſbito ad animē ⁊ core
dis hyatū corpalia ore a āple
ſatis laxaret. Quibus ꝯfeſtim ſa
cerdos dn̄icum corpꝰ lete immi
ſit ⁊ ita xp̄i ſponſa ſorore ⁊ qui
aderāt āmirantes deo grās de
collato miraculo retulerunt.

Piger: De vtroqȝ exēplo aliq̄
q̄ſtio aīm meū pulſat. De pri
mo an ſurdus iſte ſēper in di
ctis ſuis ī quibȝ futura ul' occl'
ta p̄dixit vitatē euentuū futu
rorū tetigerit. De. ij. exēplo nō
video quid ibi ꝓphecie ſpūi
aſſcribi valeat cū ibi nihil ni
ſi de motu ⁊ apcōne oris mira
culū vel mirē aliqd̄ affuiſſe vi
deat'. Theologꝰ: Nō mihi
hoc bn̄ ꝯſtat. ſed eſto ꝙ in ali
quibȝ errauit non mirē cū hoc
vris ꝓphetis aliqn̄ accidiſſe le
gat'. ut de Nathan p̄. paliꝑ.
xvij. pꝫ. qui dauid iuſſit dn̄o
edificare domū ut putabat dī
ſpū quod poſtmodū reuoca
uit. Mens eī ꝓphe ut. ſ. tho.

doc; in ſūma. Dupliciť a deo ī
ſtruitur. Vno mō per expſſam
reuelacōem. Alio mō per quē
dā inſtinctū quid int'dū eciā
neſcientes hūane mentes pa
ciūtur ut btūs Augꝰ. dicit. ij.
ſup gen̄. ad lrāȝ. De hijs ergo
que expſſe p ſpūm ꝓphetie ꝯg
noſcit ꝓpha. maximā ↄ̄titudi
nē hȝ ⁊ ꝑ certo habet ꝙ hec ſi
bi ſūt dīuinitus reuelata. Vnde
dr̄ Iherēmie. xxvi. In vitate mi
ſit me dn̄s ad vos ut loq̄rer in
aures vrās omnia verba hec.
Sed ad ea que cognoſcit p i
ſtinctū aliqn̄ ſic ſe hȝ ut non
plene diſcernere poſſit. Vtrū
hoc cogitauerit aliq̄ diuino in
ſtinctu. vel p ſpūm ꝓpriū. Nō
aūt omnia q̄ ꝯgnoſcimꝰ diui
no inſtinctu ſub certitudīe ꝓ
phetica nobꝭ manifeſtātur. Ta
lis enī inſtinctꝰ eſt qd̄dā imp
fectū in genere ꝓphetie. Vnde
btūs grego. ſup eze. ꝓpter pre
allegatū ꝓpham nathan dicit
Sciēdū eſt ꝙ aliqn̄ ꝓphe ſā
cti cū ꝯſulūtur ex magno vſu
ꝓphetandi quedā ex ſuo ſpiri
tu proferāt ⁊ ſe hoc ex ꝓphecie
ſpū dicere ſuſpicātur. Non er
go mireris. ſi aliqn̄ non euene
runt q̄ a muto iſto p̄dicta fu
erūt. quē tn̄ nec in alijs didici
eſſe deceptū. De. ij. dubio non
abſolui poteris niſi gradus

quoſdā ꝓphecie noueris quos
ſanctus doctor vbi prius poīt
Sunt enim quinqȝ. primus
aſcendendo ⁊ infimus eſt cum
aliq̄s ex interiori inſtinctu mo
uetur ad aliqua exterius faci
ēda Sic de ſampſon dicitur
Iud. xiij. q̄ irruit ſpūs dn̄i ī eū
⁊ ſicut ſolēt ad ardorē ignis
ligna cōſumi. Ita ⁊ vincula q̄
bus ligatus erat diſſipata ſūt
⁊ ſoluta, ⁊ ꝓpter iſtū modum
tibi dixi exemplū ſcd̄m q̄ iſte
gr̄dus locū habere videbatur
in apice oīs dicte ſācte ſcrī
ne. Secūdus gradus ꝓphecie
eſt cū aliquis ex interiori lumi
ne illuſtratur ad cognoſcēdū
aliq̄ cognoſcenda vel agēda
ad humanā ꝯſeruacōēȝ vel cō
uerſacōēȝ ptinēcia q̄ tamē ex
cedūt limites naturał cogni
onis. ſic ē dr̄ de ſalomone. iij. Re.
iiij. q̄ locutus ē parabolas ⁊ diſ
putauit ſup lignis a cedro q̄ ē
in libano vſqȝ ad yſopū que
egreditur de piete ⁊ diſſeruit
de iūmentis ⁊ volucribȝ ⁊ rep
tilib⁹ ⁊ piſcibus. Et hoc totū
fuit ex diuina inſpiracōne. Nā
premittitur, de⁹ dedit ſapienti
am ſalomoni ⁊ prudenciam
multā nimis. Hij tn̄ duo gra
dus ſunt infra ꝓpheciam ꝓprie
dictā q̄ nō attingūt ad ſuper
naturalē veritatē. Memineris
autem q̄ de ꝓphetis ꝓpe dictis
loqui nō vellem p omnia. Ter
cius grad⁹ ē qn̄ aliqua ſupna
turał veritas p lumē itelligibi
le alicui maifeſtatur p ymagia
ria viſione per ſimilitudīeȝ cor
paliū rerū ducentiū inſuper na
turalem veritatē, talē ꝓpheciā
habuerunt oēs illi qui nume
rantur in ordine ꝓphetarum in
textu biblie. qui etiā ex hoc ſpe
cialit̄ dicūtur ꝓphete. q̄ ꝓphe
tico officio fūgebātur. vn̄ ex p
ſona dn̄i loq̄bantur dicentes
ad populū, hec dicit dn̄s. Nō
non faciebant illi q̄ agyogra
pha ꝯſcripſerūt, quorū plures
loq̄bant̄ frequētius de hijs q̄
hūana rōne cognoſci pn̄t nō
q̄ſi ex pſona dei ſȝ ex pſona ꝓpa
cū adiutorio tn̄ diui luminis.
Quartus grad⁹ ē. qn̄ p lumē
itelligibile reuelatur aliq̄ ſup
naturalis veritas abſqȝ yma
ginaria viſiōe. Et ſic dauid ē
⁊ dr̄ ꝓpheta p excellēciā q̄ ac
cepit reuelacōēȝ intelligibilis
⁊ ſupnaturalis veritatis abſqȝ
ymaginaria viſiōe ⁊ q̄ pleni
us etiā moyſe ꝯgnouit ⁊ expſ
ſit miſteria incarnacōis xpi.
Nō tn̄ intelligas q̄ aliq̄s ī via
intelligat etiā ſupnaturaliter
ſine fantaſmatibȝ q̄ hoc ē cōt̄
pħm ⁊ dyo. i. c. celeſtis ierar
chie, Illuſtracō enim diui radij

in vita pñti nõ fit ſine velami
bꝫ fantaſmatũ q̄liumcuꝗꝫ. qꝛ
cõnaturale eſt hõi ſm ſtatum
pñtis vite ut nõ intelligat ſi
ne fantaſmate. qñqꝫ tñ ſuffici
unt fantaſmata q̄ cõmuñ mõ
a ſēſibus abſtrahũtur nec exi
gitur aliq̄ viſio ymaginaria
diuinitus pcurata Et ſic dicitur
reuelacio prophetica fieri ſine
ymaginaria viſiõe. Quintus
gradus et ſupmus ē. qñ vita
ſupnatural' nude oñditur itel
lectui p lumē ſupnaturale ſine
ymaginaria viſiõe. ut moyſi et
paulo cõmũicatũ ē videre vicꝫ
diuinā eſſenciã ſm Aug⁹. in li.
ſup geñ. ad lrãm Hec õnia de
ſancto doctore ſũpta ſũt per
q̄ ſatis iã ptꝫ. que vie ſint rectē
p q̄s hõmo iſtinctu boni dirigũ
tur ſine errore.

Capitulũ Octauũ.

Omnes vnũ locũ obſ
uãt in quē theſauros
ſuos ponunt et recon
dũt. vt vicꝫ ꝯgregent i meſſe
quod comedãt Si hec beſtiola
rũ nrãꝝ condicõ queꝗꝫ docet
in pñti vita fructus virtutũ q̄s
poteſt ꝯquirē tales in tuto lo
co velut ante theſauros in celo
nõ i t'ra recõdere Vñ glõ. ſup
verba formica pat eſtate cibũ
ſibi et ꝯgregat in meſſe qd̄ co
medat. pũ. vi. ſic di. Si aial

pñcipe carēs rõnis exps. natu
ra duce ſibi in poſteꝝ puidet
multomagis tu ad ymaginē
dei ꝯditus ad videndum eius
gl'iã vocatus tãto magiſterio
adiutus ad ipſũ cõditorē dēs
in pñſenti fruct⁹ bonoꝝ operũ
ꝯgregare q̄bus in et'nũ viuas
in futuro. Nec enĩ vita meſſi
cõpatur et eſtati qꝛ nũc inter
ardores tēptacõnũ tēp⁹ ē col
ligēdi futuroꝝ merita pmioꝝ
Dies iudicij hyemi. qꝛ nulla re
linq̄t' facultas laborādi p vita
ſꝫ tunc cogetur quiſꝗꝫ de hor
reo pſce affectionis qd̄ recondi
dit pferre. Hinc. i. Thiõt. vlti
mo. dicit aplus diſcipulo. Di
uitibus huius ſeculi pcipe nõ
ſublime ſape neqꝫ ſperare in in
certo diuiciaꝝ. ſꝫ in deo viuo q̄
pſtat õnia nob habunde ad
fruēdũ. bñ agere. diuites fieri
in opibus bonis. facile tribuē.
cõicare. theſaurizare ſibi funda
mētum bonũ in futuꝝ ut apphē
dant verã vitam. Et veritas di
cit math. vi. Nolite theſauri
zare vobis theſauros in terra
vbi erugo et tinea demolitur
et vbi fures effodiũt et furatur.
theſaurizate aũt vob theſauros
in celo vbi neqꝫ erugo neqꝫ ti
nea demolitur et vbi fures nõ
effodiunt nec furantur. Di
ger: Aliquē nouiſti diuitem

nr̃a ſequētē; aīalia ⁊ ſibi ſic the
ſauriſātē; ut ſuades ꝓpeto in me
diū pferas ¶ Theolog9. Tam
de numero religioſoꝝ · ꝗ̄ de ce
tu ſeculariū tales reperi. Fuit
enī meo tpe ciuis quidā i ciui
tate calubar̄ · baſilieñ · dyoceſis
vxoratus petrus nōie diues in
trena ſbſtancia ⁊ meditacōi
dñice paſſiōis adeo aſſuetus ·
ut quotidie ꝑ quīqȝ miſſaꝝ tra
ctus tpis eū in nullo tederet ſā
ctis īſiſtē meditacōibꝫ. Sed vxo
re defūcta tādē ouerſus factus
ē in curia ſoroꝝ nr̃aꝝ mōſterij
qd̄ in ſbtilia dr̄, cui diuicias ſu
as oīs obtulit. deptis qdragi
ta circit̄ aureis. quos iſcia ſua
p̃oriſſa ⁊ ignorāte vicario mo
naſterij ꝓpetatis captus vicio
in quadam burſa collo ꝓprio
occulte ſuſpenſa tempore ſa
tis multo portauit. Cum igit̄
diu miſer iſte vicium celaret
ꝓprietatis debilis eſſe cepit. ⁊
qz antea in ſeculo vitam xp̃o
deuotam duxit. ab eodem ⁊ a
dei genitrice quā plurimum di
lexit miſericorditer viſitatus
eſt. Nam vice quadam cum
maneret ſolus ad ſe vetulam
quādam malignam cum acu
ta furca ferrata cum qua fenū
vel fimus colligi ſolet intrare
vidit. q grauem ictum fratri in
latere dare videbatur. ſed ad
iutorio beatiſſime virginis in
uocato · ipſa eandē vetulam ꝓ
pulſauit ⁊ ſic viſio diſparuit
Vicariuſqȝ dicti mōſterij ad
viſitand9 fratrem petrū pdcm̄
venit qui quomodo haberet
inquiſiuit. At ille rn̄dit. Satis
bn̄ haberē · niſi ꝙ vetula que
dam mihi in viſu grauē ictum
dedit · quē cum dolore magno
ſentio ī latere ⁊ niſi dei genitrix
me liberaſſ;. Jam fortaſſis finē
haberem vite. Volēs aūt vica
rius videre locū pūcture bur
ſam cū aureis ibi pendētē repe
rit. ⁊ ait. Certe in aīa tua frat̄
mi ad mortē reuera p demonē
vulneratus es qui peſſimū ꝓ
prietatis viciū iam diu velut oc
cultus recepiſti. Reſigna igit̄
ꝓprio frater. et dei genitricis
meritis ſanaberis animo · de cor
poris vero ſoſpitate tibi deus
prouidebit. Exinde cōpun
ctus frater paupertati pfecte
ſe ſubiecit ⁊ diu poſtmodum
viuens tandem ſcto fine qui
euit. De ſeculari vero cetu no
ui et noſco militem in ſueuia
conſtancien̄ · dyoceſ · nobilē
natu procerū ſtatura · opib9
diuitem · animo virilē; ſaga
cem ingenio · ⁊ in armis exerci
tatiſſimum. Sed quod hijs
lōge maius eſt: eccleſijs deuo
tū ⁊ deo · miſericordē ī paupes.

Piũ in miſeros et om̃iũ virtutũ
inter nobiles ſpeculũ q̃ etiam
poſt vni⁹ quã habuit vxoris
deuote obitũ viduus manẽſ-
ſe caſtrauit nõ matiali ferro. ſ;
caſtitatis euãgelice cauterio.
Hic ut a ſuo cõmilitõe pcepi
fidedigno et pene toti conſtat
p̃rie. tam ſedulus ẽ et fuit in ec
cleſijs cũ morã trahit i ciuita
tib; ut cleric⁹ pl⁹ q̃ layc⁹ cẽ
cenſeatur. ſ; in actuali milicia
vbi iuſtitiã p ſe gerit nl'lum i
capis vel vix in armis hr̃e dici
tur ſcõm. In itinerib; vero vbi
cũq; paupes xp̃i ĩtuetur ẽ lar
giſſim⁹ adeo ut null⁹ fere mih
ſit q̃ ſe abſcõdere valeat a ca
lore ei⁹. Porro an̄ modicos ã
nos qñ crux p̃dicabatur cõtr̃
huſſitas et wickliphiſtas bo
hemicos. et frequẽtib⁹ ãnis ex
ercitus fideliũ de ſupiori alma
nia cruce ſignati adu̾ſus fidei
hoſtes pficiſcerẽtur v̾ſus bo
hemiã nec proficerẽt. Neſcio
q̃ dei iudicio. ſemp h̾ miles gra
uib; in expẽſis interfuit. patus
mori vel vincere pro fide tuen
da. Cũq; tãdẽ fideles tepefacti
hereticã p̃uitatẽ iuadẽ deſiſte
rẽt. excepto vnico cõſtãtiſſimo
reuerẽa xp̃ianiſſio p̃ncipe Alber
to duce Auſtrie q̃ cõtinuũ ẽta
mẽ hereticis intulit. cruciabat
anim⁹ militis plimũ. q; fere nl'
lus nobiliũ nec ciuitatẽſes in
pij mõ cõgreſſum hereticis daẽ
diſponebãt. Zelus igitur do
m⁹ r̃ militẽ comedẽ icepit. Vn
de vna die motus ait ad quoſ
dã ſuos nobiles et iuuenes cõ
ſãguineos. Cur queſo inertie
vacamus et ocio in nr̃is ptibu'.
Primus ducẽ auſtrie a cuius
domo multa hemus feoda ver
ari p perfidos. me ſi placet ſeq̃
mini. capitaneus vr̃ ero. vos ſti
pendium ſi placuit recipietis.
deus m̃ prouidebit. Placuit h
mo iſte tyronib; predcis cũ
quibus p cẽtum fere miliaria
theutonicalia ad auſtriã deſcẽ
dit. Habuerũt aũt ad maius
xl. viros eqſtres armis et aĩs
electos et mũitos. Cũq; a duce
Albto ſibi dari poſceret locũ
in quo cotidianis guerris poſ
ſẽt vexare heticos. Protũc ẽi nl'
la expedicõ ducebatur contra
eos actu. Caſtrũ eis fidelium
q̃dam datum fuit verſus bo
hemiã ad tuẽdum. cir̃ q̃d raro
vel nunq̃ pfidi comparuerũt
poſtmodũ. Petiert deinde locũ
aliũ tam propinquũ infideli
bus. ut quotidianũ certamen
hr̃e valerẽt. Alioqñ receſſum
de terra minabãtur. Hĩ miles
cũ ſuis p ducẽ auſtrie datus ẽ
ciuitati iglauienſi in tutelã. q̃
prima fuit heticis. ppe cuius

portas ſepenūero· ymo in ip
ſis aliqn̄ portis heretici piſces
et alia victualia vi catholicis
paulo antea rape tunc conſue
uerāt. Quibus miles cepit ob
ſiſtere· et multis dietim ocaſ
intrin̄ pfidos compeſcere· ut ne
dum ꝑpe ciuitatis portas· ſed
nec in propinquo t'ritorio ali
quis compere auderet pfid9
Habuit eodem tpe hereticoꝝ
ſecta capitaneū inſignē auda
cia malitia. Fiſcha noīe. qui p̄
narrata oīa vindicaē diſpoſu
it. Na; vna die duas acies ar
matorum diſpoſuit· primā de
quadringentis viris fortem·
cui comiſit ut mane ſequentis
diei villagia fideliū circa igla
uiam incenderent. et ita militē
xp̄i ad exeundum ciuitate; ſu
am prouocarent· Secunda;
vero longe maiorem expedi
tionem collegit. in qua ip̄e p̄
mam ſequendo eidē; ſi inuade
retur ſuccurrere diſpoſuit· Pri
ma igitur acies īfidelium ma
ne extra iglauiam ut ordina
tum eſt in campis comparuit. et
xp̄i militem ad exeundum ꝓ
uocauit· Qui ſtatim ad vicinū
quendam locū pro quibuſdā
armatis vocandis nūtium di
rexit. et ſtipēdiarios ciuitatis
ſecū exire inuitauit. ad explo
randū exercitū aduerſarioꝝ·
et ad inuadendū eundē ſi oppor
tunitas aſſiſteret inuitauit·
Quo viſo. ciuitatis ſtipēdiarij
militi dixerūt. Ciuitatis tuicio
nobis principaliter eſt cōmiſ
ſa nec expedit ut ta; pauci in
proportionabilē nobis arma
turam aggrediamur· Tūc cō
uocatis ſuis· miles more ma
chabei ait· Ecce audiſtis. Iſti
pfidos nō aggredientur· ſ qſo
igit' xp̄i inimicos inuadam9.
Spero enim aliq̄ alij ex nr̄is
pro q̄bus direxi tempore me
dio venient ſ paucitate; nr̄am
non timeamus Raro vidim9
multitudinem que regi neq̄t
eſſe victricem· Aut victoriam
obtinebimus· aut occumbemus.
Ex primo laudem cora; deo et
mercedem atq; gloriam mili
tie. Ex altero habebimus mar
tirium· quo genere mortis ni
hil felicius· Quo audito q̄dra
ginta iſti viri pati mori· muni
tionem pfide con cōmis aggreſſi
ſūt. currus quib; ſe fortiſſime
circūdederant· velut leones frā
gere ceperūt. et introitū quen
dam ad hoſtes per cincturam
curruum qua ſe circumdederāt
velut portā quanda; fecerūt· in
q̄ bellantes mutuo. militi· xlij·
vulnera dederūt. quibus p
ſtrat9· raptus eſt inter hoſtes
Nec tam̄ ſui a ceptis deſtiterūt.

Tāta enī ↄſtantia bellātes pſe
uerauerūt. quouſq₃ heretici triti
in oppoſita pte municiōem ꝓp
am fregerūt ꝛ fugam arripue
rūt. Venerāt enī medio tpe q̄
dā fideles pauci in ſuccurſū p̄
ceribꝫ. cum quibꝫ tō expedicio
hereticoꝝ in fugā verſa ꝓſtra
ta eſt ꝛ occiſa. paucis baroni
bꝫ eorū reſuatis ꝛ captiuatis.
Et ita ziſcha cum ſuis fugere
coactus ē. Victores ergo rede
undo repierunt militē ſemiui
uū ꝛ vſu racōnis carētē ex plui
mo ſāguine effuſo. quē i ciui
tatem delatū ōnis plebs lam
tabatur. Sꝫ ex xp̄i gracia die
altera vti pfecta racōne cepit.
Et ut ipē miles m̄ retulit nō tā
humano medicamīe q̄ diuino
munere ab ōnibꝫ vulneribus
plene ſanatus ē in breui dieꝝ
ſpacō. Vidit eodem tpe miles
iſte nocte quadā mentalibus
ocul' xp̄i matrē. cui ſemper ſo
lebat obſequi deuotiſſiē ſe cō
ſolātem ꝛ ſibi ſuadētem. ne tri
ſtaretur de lacerato ꝛ ſauciato
corpe. quod ex inde āplius aī
me erat profuturꝫ. Apparebat
deniq₃ ſibi tūc in viſiōe quō i
tueretur arborem qn̄dā grādē
creſcere ex corpoē ꝓprio. cuius
ſtipes ꝛ rami de terra per aera
marceſſentes ꝛ aridi protēde
bātur et ſine fructu excluſiue.

vſq₃ ad celū. vbi p̄mo virenti
bus folijs fructus vberes i celo
produxerit. Per q̄ ut rei euētus
poſtmodū docuit. militi daba
tur itelligi q̄ in t'ris pro tāta
fidei victoria nō ↄdignū a terri
genis p̄miū. ſed in celo theſau
rū hr̄e debuit. Viſo enim q̄ mi
les iſte qui velut pegrinus int'
ra auſtrie extitit. talē de hereti
cis triūphū reportaſſꝫ. inuidia
quoſdā nobiles ſegnes ꝛ ve
cordes tetigit. que militē criſti
apud pn̄cipem falſo de q̄buſ
dā accuſauit. a q̄bus tn̄ certū
eſt ſufficientiſſime poſtmodū
miles ſe expurgauit. Et q̄ ut
m̄ ↄſtat. qui ꝓtunc in auſtria
vienne ſentencias legi. domū
militis in ꝓprijs ptibus neceſſi
tas ardua inuaſit. Idcirco de
cōſilio cuiuſdā valde deuoti ꝛ
lrāti theologie mgr̄i ſecularis.
auſtriā cum ſuis que eo forte
digna non fuit r'cedendo reli
q̄t. ꝛ ad ꝓpria r'meauit. Vnde
cū in bono diu poſtmodū me
moria eius habita eſſet: q̄dā
de maioribꝫ auſtrie baronibꝫ
ꝛ de probioribꝫ me p̄ñte pro
nūce coꝝ quoſdā ait. Hunc in
quit virꝫ ſuſtinē nō potuimus.
Habuit hic tyro ut m̄ retulit
auū militem ſtrēnuiſſimū. q̄
in regno vngarie verꝫ regem
vngarorū de caſtro quod ibi

habuit iuuare ſolebat. Erexe
rat autē ſe ꝑ rege regni. tūc q̄
daꝫ baro potēs aduſus vnga
rie r̄gē. quē quotidianis ſatis
moleſtabat guerris. Et q̄ꝛ mi
les tyranno multas itulit mo
leſtias. ei inſidias poſuit ⁊ in
campo veri captiuauit, eiq̄ꝫ li
gato dixit tyrānus, quid que
ſo mecū ageres. ſi ego tuus eſ
ſem. ſicut tu meus es modo
captiuus? Rndit miles, te fue
ra in arbore ꝓxima ſuſpendio
interimerē. quia nullo iure fulſi
tus. regnū dn̄i mei r̄gis vexas
Cui tyrānus, hec tue mortis ē
ſētencia, vn̄ protin⁹ laq̄o que
ſito famulis p̄cepit. ut abductū
in proxima quaꝫ reperirent ar
bore ſuſpendio iugularent. Re
ceperunt ergo hoſtes militi ar
ma ſua ōnia. ita ut in illis iam
ɔfidē nō poſſꝫ. Igit̄ dū eques
duceret̄ int̄ eq̄tes. h̄ns in bra
chio laqueū q° ab aduerſaio
tenebatur. capta oportunita
te. inopinate ⁊ in ictu oculi mi
les laqueū de manibꝫ ducētis
excuſſit. aduerſarij ſui qui eū
captiuū ducebat. gladium ex
traxit. ⁊ vno ictu occidit, ſicq̄ꝫ
pūgens equū quē habebat bo
nū. fugā inijt. ⁊ verſus caſtrū
ꝓpriū ꝓperauit, a quo ſui eum
ꝓuidentes deſcendēdo tueban
tur. ⁊ hij q̄ militē inſeq̄bātur

illico ꝑdita iā p̄da receſſerūt.
Iſta ſi olim gētiles vidiſſent.
haut dubiū fortune aſſcripſiſ
ſent. iuxta illud. Fortūa auda
ces ip̄a iuuat, nos vero virtu
tibꝫ iuſticie ⁊ fortitudis iſta
aſſcribam⁹. q̄ꝛ hec ſūt q̄ nobili
b⁹ bonis theſauros in celo re
condunt.

Capitulū nonū.

Occurrit alia ɔdicō vi
delicet q̄ꝛ formicaꝝ ni
dus acutū quēdam ⁊
ponticū atq̄ꝫ odorē emittit dele
ctabilē. Nid⁹ ut nouim⁹ oīs
auiū fecūdaꝝ ⁊ pluſicanciū ꝓ
prie ſolet ēē habitacō ⁊ domi
ciliū, volucres enim celi ait ſal
uator h̄nt nydos ſuos. luc. vi.
Odor vero delectabilis virtu
tum redolenciā. famam. et exē
plar ſignificat. atq̄ꝫ xp̄i ſanaꝫ
doctrinā, vn̄ .i. cor. ij. dicit apo
ſtolus. Deo gracias qui ſemꝑ
triumphat nos in xp̄o ihesu ⁊
odorem noticie ſue maīfeſtat
in omni loco. quia xp̄i bonus
odor ſum⁹ deo. in hijs qui ſal
ui fiunt. ⁊ in hijs qui ꝑeunt.
alijs quidem odor mortis in
mortem. alijs vero odor vite
in vitam. Per nidū igitur for
micarū odoriferū ⁊ olentē ſua
uiter. vita et habitacio intel
ligi poteſt bonorꝫ cōiugatorꝫ

in fecunditate liberoꝝ ſeſe mu
tuo ⁊ totā domum virtuoſe re
genciū quoꝝ tabnacula āmi
ratur ꝓpħa cum dicit. Quā di
lcā tabnacl'a tua dn̄e virtutū:
ↄcupiſcit ⁊ deficit aīa mea in
atria dn̄i Cor meū ⁊ caro mea
exultauert in deum viuū Etem̄
paſſer inuenit ſibi domū ⁊ tur
tur nidū ſibi vbi reponat pul
los ſuos. ¶ Piger: Vidiſti
ne vnq̄ domos tales cōiuga
toꝝ in medio ſeculi. de quoꝝ cō
uſacōne et vita virtuoſa ſimi
litudo ei ꝓpetas p̄fata formica
rū ⁊ dictum ꝓphe. merito verifi
cai valēt tuo iudicio. ¶ Thе
olog9: Aīūtū mea ſe extendit
ↄſideracō nō ſemper iſta. ſed ſe
pius repi De q̊ duo tibi exem
pla mōſtrabo Vnum tibi ſup
li. i. ca. iiij. ptim recitaui de vir
gine q̄ maleficium clerici ⁊ de
mōis euaſit meritis beate ſep̄er
virginis marie Hec ei poſtmo
dum columbino aīo nuptui tr̄
dita eſt cuidā vere ſimplici et
rc̄tō ac timēti deum iuuēculo.
cū quo gignere meruit plures
hodie viuētes filios ⁊ vnicam
filiā. quos natos ita ab ipſis
cunabulis nutriuert ut iā ad
ulti ſpeculū toti9 p̄rie exiſtant
ōnes ⁊ quilibet in ſuo ſtatu ſi
cito quē arripuit. Nā vnus fi
lioꝝum caſt9 ⁊ deuotus fcūs ē

ſacdos. Reliq̄ mr̄imonio iūcti
ſunt ⁊ multi viuūt laudabilit'
Filia aūt ſb voto virginitatis
mr̄i obediens eidem coopatur
in dom9 regimīe Nulla vnq̄
diſſolucō nullum ſcurrilitatis
verbū ā deriſoꝝiū pntes hoꝝ i
ſua domo ſuſtinuert audiē vl
loq̄. minime nomē dei in vanū
ſumi a quoq̄. ⁊ vagai ocō. Sed
dom9 regimē ſi vidiſſes plus
mōſteio q̄ cōpaſſes hominū
ſecularīū hitaculo. niſi q̄ vir
⁊ vxor ibi pit' habitauert. per
fecte tn̄ ſub lege p aplm data
cōiugibꝫ. Egrotare aūt in bō
ſenectute cepit maritus ⁊ pub
lice cum gaudio familie ſue di
cere. Scio me de hoc migratu
rū ſeculo infirmitate pn̄ti de q̊
gauiſus ſum corde. q̄ nl āpli
us me in hoc mūdo delectat vi
uere dixit et factum ē ut p̄dix
it q̄ ſumptis ſacramētis eccia
ſticis deuote. in breui poſtmo
dū diem clauſit extremū Reli
q̄t aūt deo deuotā iam viduaꝫ
q̄ prius mrona exn̄s ſanctaꝝ
coniugū. Nō ſancta mr eſt ⁊
conſolatrix viduaꝝ ſibi cōpli
cum. Eſt p̄terea i ciuitate ba
ſ. minori conſtantien. dyoceſ
hodie margareta noīe vidua
annum attīgens ꝓpe ſexageſi
mū q̄ cū p̄mum eſſꝫ nubil' ſue
iuuētutis tempore: iuncta eſt

mrīmonio viro cuidā hōeſto
ſm ſclm·ſʒ nō tā deo ſupplicī·
qn̄tū vxor extitit Fuit em̄ ipa
corpali ſpē pulchra facie·ꝛ ele
gātis corpis·qđ in lege cōiu
gij ſic coegit·buire ſpiritui p
ozones crebras·ieiunijs·ꝛ ab
ſtinētia·ut inſtinctu ſcīſpirit9
de reb9 occultis futuris ꝛ pn̄ti
bus ſue ſcē vite accomodū di
ſtinctius·lucidius ꝛ freqn̄ti9
pcipe mereret᷑ q̄ꝙ de vgie aliq̄
ſeſerim ſ oia mūdana fugit ꝓ
poſſe ſolatia qn̄ valebat feſti
uis adminus diebus ꝛ alias
quotidie ecc̄iaꝝ attriuit limīa·
p̄dicacōi dm̄i vbi delcābiliter
intfuit·ꝛ ſāctos libros ꝓ poſ
ſe legē ſtuduit·quoꝝ ſētētias
ꝛ vitā xp̄i ac paſſiōis eiuſdē
ſūmū bn̄ſitū in domo·in foro
ꝛ in vijs publicis·ymo in do
mo ſine laborib; corporeis fre
qn̄ter adeo deuote et feruēter
aīo ſciuit voluere·ac ſi pn̄tia i
ſcripto cōſpiceret ſꝛ licet viro
q̄ꝙ tum vxoris interesſat valde
inuita exactum redderet debi
tum·id tamen reciproce nulla
tenus ipſa exigebat·Sed ne
iſtis caſta mens occupaᵉtur·
preces ad virginē beatiſſimaꝫ
quā dilexit plurimū cepit mꝉ
tiplicare ut a ſuo filio puriſſīō
marito donū daretur maioris
continētie q̄ꝙ hactenus habue

rat in matrimonio·De adultē
rio enim ibi nulla aderat ſuſpi
tio ſque caſta petitio femine tā
fuit efficax·ut venus in viro pe
ne eradicatus eſſe videretur·
Nam maritus de ſe poſtmodū
āmirabat᷑ ſepi9 vn̄ ſibi hoc ca
ſtimonie munus qđ in ſe ſenti
ebat preter ſolitum aduenilſʒ
Sciuit quippe nec abſtinen
tia·nec precibus·nec ieiunijs
id petiſſe a deo,qđ vxoris me
rito a deo dabatur·Propterea q̄
dam vice ſatis benigne ſecre
to vxori dixit·Credo inquit
ni fallar me frigidum eſſe·ſed
neſcio qualiter procuraſti ſnō
enim caſtam cōiugem de ma
leficō ſuſpectam habere potuit
quaꝫ ſūmo horrore talia dete
ſtantem nouit·Habuerūt ta
men inſimul generatiōe caſta
natos quoſdam quos mater
ōni conamie deū timere docuit
a ſua primeua etate Ceterum
qđ dictu vix eſt credibile oc
cupata in domus diſtractiuis
laboribus·vel vexata debilita
te in puerpio·aut in neceſſita
tibus ꝓprijs:miniſtrans ꝓprijs
infantulis·mens ſancte femi
ne inter iſta ſepius altiorem ꝛ
deuotiorem de rebus diuinis
xp̄m cōcernētibus contēplati
onis gradum actu habuit·q̄ꝙ
me triginta annoꝝ religioſū

pfeſſiōe et nomine vnq̄ ſcio
habuiſſe. Int' q̄s viſiones put
in ea ſepe didici diuino ſpū p̄
uidit q̄ humanitus p̄ſcire nō
poterat. De quibꝫ tn̄ reuelacō
nibꝰ modicam eſtimacōnem
faciebat. ſed de diligendo deū
ꝛ de obſeruandis xp̄i p̄ceptis
ꝛ ꝯſiliis ſine peccō maxime cu
rabat. Deſtituta aūt tādem vi
ro licet eſſꝫ nubilis: nullum tn̄
de ceteō vir̄ : xp̄o quem elegit
p̄ferre voluit. ſꝫ ſolam filiolam
quā pr̄ reliquit ſecum vidua
hodie puto ſācta deo militare
nō deſinit tā pfecte ut nōnun
q̄ eam a bono poſſeſſam eē an
gelo cōnicerē. ¶ Piger: Aīo
meo ſepe irrepſit dubiū. vtr̄
boni angeli ꝛ ſpūs quoſdā dī
famulos ꝛ famulas tales intrādo
ī bono poſſideāt ī bono queād
modū maligni ſpūs nō dubi
um in malo ſibi traditos obſi
dent. ¶ Theologꝰ: Credo q̄
ſtiōem tuam ad ptem affirm̄ti
uam verā ꝛ apd̄ plures docto
res ſcio ad miſſam eē. Nō tn̄
itelligendū eſt a ſāctis dei an
gelis queq̄ poſſideri cū p̄uacō
ne vſus racōnis. qua mediāte
ncē eſt meritoriū actū pficere
re. ſed ſua ihabitacōne corpꝰ
ꝛ animā regere nouūt diſcretē
Et cū ſm beatū dyonīſiū ſint
ſpecula mūdiſſiā ꝛ luciōiſſima.

potiꝰ mētē hūanā pficiūt illūi
nāt ꝛ pmouēt ad dīmū famula
tū quoꝝ contra demō obſeſſis
īfert corpibꝫ. Sꝫ aūt āgeli boi
quoſdā dei fuos quodammō
poſſideāt vel obſideāt ptꝫ expi
encia. prm exemplis. racōe. ꝛ
ex ſacra ſcriptuā. Expiencia q̄
dem. q2 ſicut videmus a demo
ne poſſeſſos vel eiſdē familia
res ut maleficos ꝛ eorū diſci
pulos in vultu defozmitates
oculoꝝ. faciei. vel geſtuū. con
trere. horribiles ad inſpiciēdū
aliis hoībꝫ. que nulli dubiū ef
fectus ſūt malicōſiſſime pn̄tie
demōis. Ita eos qui toto inſu
deo ꝛ virtutibꝫ inſuiūt potiſſi
me caſtos corpe expim. gratā
facie. benignos geſtus. ꝛ intu
itus hūaniſſiōs. etiam pctoꝝ
aſpectibꝫ p̄ferre ſꝫ. Nam caritas.
gaudiū. paciēcia. benignitas.
ꝛ ſimilia ſūt ut apl's ad galla
tas. v. dic. effectus ſpūs ꝛ fru
ctus. Noui aliqn̄ nobilē ꝛ de
uotū militem. de quo dicam in
ferius li. iiij. ca. x. Qui vxorem
pulchrā habuit decepta occl'
te paulisp a quodam adulte
ro. cui ſatis cōglutinato amo
re affecta ꝛ infecta erat. Exptꝰ
illō miles maitus prudēs. qui
aīam pdite vxoris curare vo
lebat. ſecrete vxorē accerſiuit.
vultū eius vt m̄ miles retulit

vtrum boni angeli poſſint bonos quoſdam famulos et famulas poſſidere in bono quemadmodum maligni ſpūs in malo homines obſident [illegible]

horridū nimis vidit. et ſāctis ꝛ
priis monicōib; ꝯtricōez ſuper
ſcelere a pnīe ſacr̄mētū ſuaſit.
a p dei grām ad hoc exeqndū
vſq; pduxit. Quo facto et ſacr̄
mentali ſumpta pnīa a ſacer
dote recedens. caſto marito mi
liti viſa eſt pſtinam recupaſſe
faciei ſpetiez totalit. quā antea
ſēſibiliter pdidiſſe videbatur.
Opt; ꝓpoſitū prm exēplis Nam
ſāct9 pr̄ Equitiu9 de q̊ b. greg.
p̄mo dyalo. refert ab angelo
poſſeſſus eē videt ſeraphico q
licet nullū ſacrū haberet ordi
nē. nec miſſus foēt ad p̄dican
dū a ſūmo pōtifice. tn̄ tn̄to fer
uore accēſus extitit ad ꝯuertē
dū fideliū aīas ab amore mun
di ad dīnū obſequiū. ut per ec
cleſias. p caſtra. per vicos. per
ſingulor q̊z fidelium domos
circūq; diſcurrēt. et ad amo
rem patrie celeſtis corda au
dientiū excitaret cuius rei cau
ſam Cum ab eo ei familiaris
felix re ꝛ nomie āmirādo ſciſci
taretur Rn̄dit equitius. Ea q̄
mihi loq̄ris Ego quoq; mecū
ipſe ptracto ſed nocte quadā
ſpetioſus mihi p viſionez iuue
nis aſtitit. atq; in lingua mea
medicinale ferramentū id eſt
fleubotomū poſuit. dicens. Ec
ce poſui verba mea in ore tuo
Egredere ad predicandū Sat
q; ex illo die etiam ſi voluero
de deo tacere non poſſum.
Legimus inſup in vincētij ſpe
culo hiſtoriali quendam Ci
ſterſienſ ordis Abbatē a ſcō
Petro ordinis eiuſdē ꝯgnoīe
monoculo interrogatū eē. quo
poſſet ſp in eodē ſtatu eq̄nimi
ter pſeuerare Rn̄dit petrus ſcī
eēm nouitiu9 q̄ſi qdā ſpūs ſēſi
bilit viſus ē in me intrare. Ex
tunc vſq; nūc ſp illa vis. illa
reaffectio m̄ dn̄atur qdā mō
regit me ꝛ me deducit ad ouē
Joſeph. ſparſū p exteriora fre
q̄nter introrſū colligit: nolen
tē intendere orationi cogit. ea
que oculis ingerūtur aut au
ribus. facit interdū non ſētire.
Porro ſcripturis ſāctis dicta
opinio non eſt abſona. ſꝫ con
cors potius. Audita enī voce ā
gelica ſpūs in ezechielem pro
phetā ſāctū ingreſſus eē dicit
Ezechielis. ij. vbi ſic habetur.
Audiui vocem loq̄ntis inquit
ꝓpha et dixit ad me. Fili hoīs
ſta ſup pedes tuos et loquar
tecū. Et ingreſſus ē in me ſpūs
poſt q̄ locutus eſt mihi et ſta
tuit me ſup pedes meos. Con
ſtat aūt iſtum ſpiritū angelū
bonū fuiſſe omiū doctor iudi
tio catholicor Racōi etiā ꝯſo
nat. q cū bonus ſpirit9 ſit for
tior malo ſpū et fauorabilior

amantib; eū ⁊ ei obſequētib9
q̄ maligñ9 ſpūs ſuis fautori
b; hominib; pūſis ⁊ deus ꝓni
or eſt ad miſerēdum ⁊ p̄mia
dum q̄ ad puniēdū. Cur nō
maiorē ptātē tribuēt ſup hoi
nem eum colentem bono āge
lo q̄ maligno ſpūi ſup deum
offendētib;. In hijs igit̄ conte
ti rōnib; ad aliā formicaꝝ ꝓp
etatem ꝓperemus

Capitulū.x.

Fetida multū odiunt
ut ſulphur cornu cer
uinū aduſtū ⁊ origa
nū. que ſi formicaꝝ ſupfundū
tur domib; ex eis migrant ad
locū aliū. vñ q̄ eas fugare vo
lunt a ſue habitacōnis domo
eidem pulueres cornu ceruini
imittūt aduſti vel fumigāt ſul
phure ā origano. Per fetida
⁊ ſulphurea. ſacrā ſcripta dat
intelligere venerea. vñ geneſ
xix. Dñs pluit ſup zodomā et
gomorrā ſulphur ⁊ igne;. ut
fetida ⁊ abhoīabilia eos viōſ
puniret quos luxuria fedaue
rat. Et eccī. ix. De incōtinētib;
feīs d2. Omnis mulier q̄ ē for
nicaria q̄ſi ſtercus in via concul
cabit̄. Colloquiū enī illius q̄
ſi ignis exardeſcit. Has imūdi
cias q2 dīa gracia beata Ag
nes euaſit. Idcirco teſte beato
Ambro. Stās i medio flam

maꝝ ſpeciales virginis filio ⁊
eiuſdem prī laudes retulit. q2
carnis vic; ſpurcicias imacla
to calle trāſiuit. Virgib9 igit̄
⁊ ↄtinere volētib; dicta formi
caꝝ condicō neceſſaria ē. q2 ta
libus caſtis neccē eſt oīa velut
morticina fugiēda ſunt in ver
bo ⁊ ope i cogitatu ⁊ delectacō
ne in geſtu ⁊ contagione que
fetorē in ſe nōre pñt luxurie. Si
ſi a talib; ſe alienāe aliter neq̄
unt. pocius domus ⁊ hitacio
ꝓpria relinquenda ē. ⁊ migrā
dum ad locum aliū. Cū mul
tis enī vicijs in facie pugnan
dū. Iſtud vero veneree volup
tatis cōtagiū non melius q̄
fuga vincit̄. Fugite inq̄t Apl's
fornicacōne;. Joſeph iuuencu
lus in hoc prudēti ↄſilio vſus
eſt. q̄ ꝓ cāte feiam reliquit ⁊ re
licto pallio fugā iniit. Tanto
deniq; multe virgines fetore;
hunc horrebāt luxurie. ut nō
ſolū domū ⁊ priam. ſ; etiā vitā
relinq̄rent ꝓ tuenda caſtimo
nia de quib; paſſiōle ſanctoꝝ
refertū eſt. Viger:. In p̄miti
ua eccia q̄n caritas nō dico vi
uebat. ſed pocius bullebat in
fideliū cordib;. tales de quib;
aſſeris repte ſūt virgines. Sz
nūc tpe nr̄o quo caritas ⁊ per
ↄſequēs caſtitas refriguit. tali
uſmōi fugas nō vidi ↄtinēciū

¶ Theologus: Ego aūt aliq̄
tiens meo tempe didici nō mi
norē conſtātiam virginib; af
fuiſſe p cuſtodia ſue pudicitie.
q̄ q̄buſdā beatis olym in ſexu
fragili. Noui etiā hodie viuen
tem virginem clarā re. nomīe.
et ope. Hec iunior exiſtens et de
cora in toto corpe. in villagio
rurali manere ſolebat. et vitā
caſtam deuote deo ducere. Sz
quia nubilis erat et rebus pau
percula. quidā tritorij domin9
hāc tyrānice moliebatur ma
trimonio tradere alicui ſuo ſer
uo. ut ex eis ſeruiles naſcerent'
pſone. Aciem igitur duplicem
cōtra caſtam cepit inſtruere.
Primā blandiētib; verbis. ſed
incaſſum. Ipſa enim virgo ita
dn̄o territorij rn̄dit. Ingenua
ſcio ſū corpe. ſicut oīs pntela
mea teſtatur. Ideirco libera ca
ſtionīa elegi. quā abſit ut deo
ſubtrahā et tradā homini. Alte
rū itaq3 bellū tyrannus admo
uit minis et terroribus. que il
la puipendens aſſenſum nup
tijs prebere cōtradixit. Quo vi
ſo. quidam ſeruilis cōditionis
a tyrāno eligitur ruſticus. vir
go eidē in coniugiū pmittitur.
et qd negauit virgo facere vo
luntaria nitebatur iā cogi in
uita. Nam cū prefato ruſtico
violenta manu virgo turrim
carceralē ingredi cōpellebat'.
et viro licētia conſūmādi ma
trimoniū dabatur. Quo viſo
virgo in angulū carceris oppo
ſitū ſe ſtando cōtulit. crucis ſig
nū ut diuina aſſiſteret gratia
manui impſſit. et ad virū ita
dicebat. Video quouſq3 tu et
dn̄s tuus tenditis. elige de du
obus vnū. Aut me intactā re
linquendo mihi non appropi
quabis. aut me inuadēdo ſi ali
ter euadē te nequiuo. manib9
femine interibis. Fuit enī vir
go robuſto corpe. et aīo accen
ſa caſtitatis zelo. Iſto viſo et
audito. ruſtic9 clamare cepit
ad exteros. Apite q̄ſo carcerē
apite. Vrſā non ɔiugē in dedi
ſtis. Ad hos clamores turris
apiebat'. et viſa ɔſtātia puelle
deinceps i maiori pace q̄ ātea
deo ſeruire pmittebat'. Nam
ipſa fratrē uterinū iuuenem
ad par caſtitatis ppoſitū allici
ebat. cū quo iā habitauerat a
iuuētute. Ambo enī vſq3 hodie
de cultuā terre in vna domo vi
uentes. in paupertate honeſta
De labore manuū ſimul celibē
vitam ducunt. Ipſe etiā frater
mō exemplar caſtitatis rariſſi
mū eſt in loco vbi habitat cū
viris. Ipſa vero virginib; mlᵗ
tis. quas dieti femine caſtorū
verborū gignit mrē et ɔſolat'

Hec licet mō ſit ꝓpe quīqua
genaria. tamē votū caſtitatis
quā ſemper dilexit nunq̄ꝫ emi
ſcāt. Qd̄ cum ab ea audirez ꝗ
virginē recepiſſem verbi dm̄i p̄
dicacōne ſatis carētem. inſtin
ctu ſpūſſancti in magnis tēp
tacōnum fluctibꝰ fuiſſe rectām
⁊ cuſtoditā. ſuaſi ut de cetero
in deo fidendo voto p̄uato ſe ca
ſtitatis xp̄o in ſp̄oſam conſecrꝛ
ret. Illa ꝓtinꝰ obediuit. ⁊ cām
ꝓtelacōnis huiuſmōi diffidē
tia; ꝓpriarum viriū eē aſſeruit
In quib; nunq̄ꝫ cōfiſa eſt ſꝫ in
deo qui eā hactenus cuſtodi
uit ⁊ cuſtodiet ſpero deiceps
illibatam. Uiuit item virgo
alia noīe Agnes libera natu.
vſqꝫ mō in ciuitate baſilieñ.
Iam puto plꝰ q̄ꝫ qn̄q̄genaria
q̄ cum eſſꝫ p̄mum nubilis ⁊ in
villagio eiuſdē dyocef nutri
ta. temptari cepit ab eiuſdē t̄
ritorij dn̄o. ut vnum de ſuis ſ
uis ipſa reciperet in mr̄imoniū.
quod cū illa facere rēnueret. ſ
uum elegit iuuenē. et q̄ꝫ tū ſua
intereē videbatꝰ virginem illi
in vxorē tradidit inuitā ⁊ inſci
am. Cum qꝫ ipſa hoc eē ꝓmiſ
ſū a dn̄o diſceret ⁊ ꝑ ꝯſangui
neos a dn̄o qꝫ terre ad nupci
as ꝓmittendas vocaretur. rcu
ſabat iſta omnino. caſtitatis
ob amorē ⁊ domū ac p̄riam ce
pit fugere. Quo ꝑcepto. ꝑ ty
rānū ⁊ ſuos virginem teneraꝫ
tunc cū canibꝰ velut ferā ſilue
ſtrem inſequebātur. captam
plagis ⁊ pugnis verberābāt. ſꝫ
nihil proficiebant ad uſarijs v
ginitatis corpuſculum ſiq̄dē
eius cogi. ſed animꝰ violenta
ri nō potuit īuitus. Igr̄ vi cap
ta ⁊ velut latro reducta larib;
amicoꝝ. ibidem iterꝝ iuueni p̄
ori iūgi temptabatur mr̄imo
nio. Inſup publice ad ecc̄iam
ducta ipſa ⁊ q̄ eſſe debuit mai
tus. ⁊ in facie eccleſie ꝑ quēdā
fatuū ſac̄dotem bn̄dicebātur
que nō aderāt nupcie. Demum
redeūtibꝰ amicis cū ſponſa ad
hoſpiciū. ſequenti nocte ī eadē
domo vna in camera ⁊ eodem
ī lecto cogebatur cū p̄tēſo ma
rito dormire ꝑ plures menſes
Int̄ qd̄ tempꝰ et poſtea ſempꝫ
ſe defendit virgo intacta a vi
ro. Et ſic mō viſa eius cōſtan
tia ꝑſeuerat caſte ⁊ mūde viuē
do. cū quadā honeſta dn̄a in ci
uitate baſilieñ. ¶ Piger: Am
bas de q̄bus p̄miſtis virgines
laudas de ſua ad ſupiorē reſi
ſtentia. Int̄ q̄s ut ſi p̄ma eſt ex
cuſabilꝰ cū ſc̄da ī pte: nō vidꝫ
tamen q̄ꝫ p̄ma ſit excuſāda in
toto. qꝛ mortē vel ſaltem vio
lentiā ruſtico inferre grauē vo
lebat ſi eam inuitam violare

voluiſſꝫ. ¶ Theologus. Non cor
dit̄ ſatis dicūt nr̄i ſacroꝝ api
cū ſcrutatores. q̄ caſtitatē q̄s
ſi alit̄ neq̄t ſicut vitā ſuo mō
defendere poteſt. Si q̄uis ex ve
ridica beate lucie ſentētia coro
na v̄gini duplicaret̄ ſi viola
retur inuita. p̄iuditiū tn̄ exim
de m̄ltiplex corrupte in p̄ntia
ecc̄ie ſuboriri poſſet. ut patꝫ in
velacōe virginū. in quarꝫ nūo
conſecr̄i non d̄nt a barbaris
etiam iuite corrupte ut tradit
b. Leo papa et ſanctus doctor
in. iiij. di. xxxviij. et Aug⁹. de ci
uitate dei li. i. ca. xviij. et xxviij.
¶ Diger. q̄d queſo ſm deū po
tuiſſent iſte ſcīe feciſſe. ſi ſue fu
iſſent nō manumiſſe libē ſeu in
genue. ¶ Theolog⁹. Adhuc
eis inuitis nullus in eas iuſtū
dn̄iū habuiſſꝫ impandi inire
mr̄imonij ɔtractū. in q̄ piculū
foret caſtitatis ꝓpoite. Sol⁹ eni
deus in hoc excipit̄ in nouo te
ſtamēto i tali caſu. qui plenū
dominiū habꝫ in corpus et ani
mā. in res et in famā. Vn̄ ſicut i
veteri teſtamento ſm ſanctū do
ctorē nullus ſine ſpetiali dei iuſ
ſu a coniugio abſtinere aude
bat. Ita in nouo teſtamento
nullus excepto deo mr̄imoniū
in quo pderet̄ caſtitas iuſte p̄
ponere pōt cuiq̄ inuito. ¶ Di
ger: Cur ergo ap̄lus ad Co

loſ. iij. dicit. Filij obedite pn̄ti
bus p oia. Et poſtea ſubdit.
Obedite p oia dn̄is carnalibꝫ
¶ Theolog⁹. Diſtinguēdū ē
ſꝫ dicit ſanctus Thomas. 2. 2. q.
civ. Quia ex duobꝫ pōt ɔtingē
q̄ ſubditus ſuo ſupiori nō te
net̄ in oib⁹ obedire. Uno mō
ꝓpter p̄ceptū maioris poteſta
tis. vn̄ eni dicit̄ Rō. xiij. ſuper
iſto qui poteſtati dei reſiſtūt ſi
bi ip̄is dānacōnē acquirūt. di
cit gloſa. Si quid curator iuſ
ſerit nūq̄ tibi faciēdū eſt. ſi cō
tra pconſulem iubeat. Rurſū ſi
q̄d ip̄e pconſul iubeat et aliud
īpator nūq̄d dubitat̄ illo cō
tēpto illi eē ſuiēd. Ergo ſi ali
ud impator aliud de⁹ iubeat.
ɔtēpto illo obtpandū eſt deo
Alio mō nō tenet̄ iferior ſupi
ori obedire ſi ei aliq̄d p̄cipiat
i q̄ ei nō ſbdat̄. Dic̄ ei ſeneca
iij. li. de bn̄ficijs. Errat. ſi quis
eſtimat ſuitutē in totū hoiem
deſcēdē. ps ei⁹ melior excepta
ē. corpa obnoxia ſūt et aſſcrip
ta dn̄is. mēs q̄dē ē ſui iuris. et
ideo in hijs q̄ ptinēt ad interio
rē motū volūtatis hō nō tene
tur hoi obedire ſꝫ ſolū deo. Te
net̄ aūt hō hoi obedire i hijs q̄
exteri⁹ p corpus ſūt agenda.
Sꝫ in q̄bus tn̄ etiā ſm ea que ad
naturaꝫ corpis ptinent hō hoi
obedire nō tenetur ſꝫ ſolū deo.

qꝛ oēs homines natura ſūt pa
res. puta in hijs q̄ ptinent ad
ſuſtētacōem corpis ꝛ plis ge
neracōnem Vnde nō tenētur
nec ſui dn̄is. nec filij pn̄tibus
obedire de mr̄imonio contrahen
do vel virginitate ſuanda vel
aliquo hmōi Sed in hijs q̄ p
tinent ad diſpoſicōnē actuū a
rez hūanarum tenetur ſbdi
tus ſuo ſupiori obedire ſm ra
cōem ſupioritatis. ſicut miles
duci exercitus in hijs q̄ ptinēt
ad bellū Seruꝰ dn̄o in hijs q̄
ptinēt ad ſeruilia opa exequē
da. filius prī i hijs que ptinēt
ad diſciplinā vite a curā dome
ſticā ꝛ ſic de alijs Verba ſūt ſā
cti doctoris que audiſti. Ad
tuū argumētū R̄ndit. qd̄ apo
ſtolꝰ dixit p ōia. intelligēdū
eſt q̄tum ad illa que ptinent
ad ius prīe vel dn̄atiue ptātis

Capitulū. xi.

Audi nūc ꝓprietātem
fornicacōz aliaz que ē
Secūt ōnes cirꝰ ventrē
ſtricte pueā q̄ſi cincte In quo
apte caſte viuere volentes do
cēt ut p̄ cūctis a carnalibꝫ cibꝫ
ꝛ potibꝰ ſupfluis ventrem de
bite reſtringāt. Relā tā vicina
in anima ꝛ corpe ſunt ſibi mu
tuo ventris ingluuies et luxu
ria q̄ ꝓpinq̄ ſunt ad inuicē mē
bra corpis dictis vitijs debiuē

cia. vt btūs Jheronimꝰ in quo
dā ſermone affirmat. Vnde
ventre inuictu nō reſtricto de
bito ianua venereis eſt apta
Hoc ſenſit qui Eccī. xxiij. dixit
orādo ad deum. Dn̄e pr̄ a deꝰ
vite mee ne derelinq̄s me i co
gitatu maligno. Extollēciam
oculoꝝ meorum ne dederis m̄
ꝛ ōne deſiderium aūte a me.
Aufer a me ventris ꝯcupiſcēci
as a ꝯcubitus ꝯcupiſcēcie ne
apphendāt me. Et aīo irreue
rēti a infrunito ne tradas me.
Vn̄ ibidem. xxxvij. pli ſue ſa
nam dās viuendi norm dicit
Fili in vita tua tempta aīam
tuā a ſi fuerit nequā: nō des illi
poteſtatē Nō enī ōia ōibꝫ
expediūt a nō ōi aīme ōne
genꝰ placet. Noli auidus eē i
ōi epulacōe ꝛ nō te effundas
ſup ōnem eſcam. In multis ē
eſcis erit infirmitas. etiam aui
ditas appropinquabit vſqꝫ ad
colerā ꝓpt crapulam multi ob
iert. Qui aūt abſtinēs ē adiciet
et vitam Voluit hoc veritas
dū ait luce. xxj. Attēdite vob
ne forte grauētur corda vrā
crapula ꝛ ebetate ꝛ curis huiꝰ
vite et ſupueniet in vos repēti
na dies illa ſcilicꝫ mortis a iu
dicij. Hinc btūs greg. i paſto
rali. Cocoꝝ princeps muros
ihrlm̄ deicit. quia dum venter

ingluuie tendit. virtutes aīe p luxuriā destruūtur. Et facūdissimus Cassianus Joh. li. de monachoꝝ institutis dicit. Quibuslibꝫ escis refect⁹ ventͤ seminaria luxurie parit. nec p̄ualet mens discrecionī gubernacula moderare. ciboꝝ pondē p̄focata. Non enī sola crapula mentē inebriare ↄsueuit. verum etiā cunctaꝝ escaꝝ nimietas vacillātem eam reddit. oīqꝫ integritatis ac puritatis cōtemplacōe despoliat. Qūtū etiam ventris seruitus non tm̄ castitatē. sed etiam omniū virtutū pfectionē semoueat. Aduerte beatū Greg. dicentē sic in moralibus. Non ad cōflictū spūalis agonis assurgitur. si non p̄us intra nosmetipōs hostis penitus gule vicꝫ appetit⁹ edomatur. qꝛ si non ea que nobis sūt viciniora psternim⁹. inanit ad ea q̄ lōgius sūt impugnāda trāsimus. Incassum namqꝫ cōtra exteriores inimicos in campo bellū gerit. Si intra vrbis menia ciuis insidians habetur. cui alludit illud Cassiani. vbi p̄us nūq̄ poterit ardētes ↄcupiscentie stimulos inhibere. q̄squis desideria gule refrenare nequiuerit. Interioris hoīs castitas virtutis hui⁹ ↄsūmacōne discernit. Nunq̄ enī robustioribꝫ emulis colluctari posse ↄfidas eū. quē in leuiori ↄflictu ↄspexeris ab inferioribꝫ puisqꝫ supari. Impossibile ē saturꝫ ventrē pugnas interioris hoīs experiri. nec bellis robustioribꝫ attēptari est eū. qui potest deici leuiori ↄflictu. Piger. porrige exemplū de mō viuētibꝫ. q̄ in pn̄cipio sue iuuētutis corp⁹ suū acrit zelo castimonie crucifigant in abstinentia ⁊ ieiunijs. Theologus. Virgo Adelheidis de q̄ p̄mo li. ca. vltimo tibi mētiōeꝫ feci. p castrimergiā vehement ⁊ plurimo tpe impugnata ē. Cū enim p castitate tuenda ieiunijs quibusdā diebꝫ opam daret efficacē. tanta fames eā inuasit. ut n̄ ieiuniū in tabꝛibꝫ magnis quos habuit soluerꝫ. sibi q̄ deficeret stati videbatur. ꝫ illa paulisp substitit. demōis tendiculas hec eē timuit inferre. Quo viso p demonem videlicꝫ q̄uo xp̄i sponsa p eius dem amore talē corp̄i rigoreꝫ non horrescebat. statim temptator abscessit. ⁊ ut mihi fassa ē postea diebus suis hoc vitio v̄ginem nō tēptauit. Piger. Insigniorem victorie palmaꝫ hec in sexu fragili sup gulam habuisse videtur. q̄ sanctus pr̄ serapion iuuenis existens.

quí ad ſmonem ſui pr̄is alie
nū cōpūctus ē ⁊ de vicō caſtri
margie pene ↄuictus. furtum
paniculi quē comedit clācũlo
coram frib9 fatebatur ⁊ a tēp
tatore demōe ꝑtinus libeᷓtuſ
eſt tā plene ut deinceps nūq̄
de gula temptatus ſit. ꝑut re
fert De eo Caſſianus collacōe
ſcd̄a abbatis moyſi. ¶ Theo
logus: Ita eē vid̄z in pte ſaltē:
ſed obmiſſis cōparacōibus· q̄
odioſe aliqn̄ ſunt· Audi alia.
Sūt in magno nūero hodie
virgines verſus mōtana yta
lie ⁊ ī metis Cōſtancien· ⁊ Au
guſten· dyoceſ. nō in begina
gijs nec in ſcīmonialiū mōſte
rijs q̄ loca tl'ia ill'in ꝑtib9 iui
ſa ſunt. que virgines habitāt
in opidis ꝑuis in ruribus ⁊ in
villagijs. in t'ris ī cultiſſimis ⁊
vix frugiferis. circa ⁊ itra alpeſ
ꝑpetuas niues gerētes· vbi vi
nū nullū creſcit· nec ordeū· nec
auena· aut ſiligo· niſi valde in
modico· ſed minime ſpelta vel
frumētū ſeu tritici· Vix ſemel
in āno ibi virgines vinū non
dico bibere ſʒ guſtare quodā
mō ↄſueuert. Ceruiſia ibi q̄d
ſit neſcit' Piſces ſimilit' vel nū
q̄ guſtātur ab eis. ꝑmo rariſſi
me videtur· Carniū q̄dem ibi
dem nō ē minor inopia· quas
tn̄ fugiūt velut incētiua libidi
nū aquā purām bibunt· de la
cticinijs edūt ⁊ pane veſcūtur
tam groſſo de q̄li credo nec ca
nes ederēt. Item linea ⁊ ī alijs
planis t'ritorijs almanie. In la
boribus q̄ʒ manuū ſuar̄ victi
tāt. ⁊ ideo puto fore ī auditum
ē. q̄ aliqua in lapſu carnis de
ꝑhendatur· ſicut cōtrariū ſatis
cōmune ē in germania. vbi vi
nū ⁊ alia cibaria hn̄tur in co
pia· De hijs tn̄ ſup̄ li· p̄· ca· iiij·
mencōem feci aliquā ¶ Diger:
Tales virgines ī reliq̄s theu
tonie ꝑtib; nō audiui nec vidi
abſtinere ut tu affirs. ⁊ niſi ip
ſe ꝓprijs tecū ꝑagrādo iſta vi
diſſem ocul'. procul dubio vix
dicēti alteri credidiſſem· Sūt
enim q̄ obmiſiſti pronūc ex
p̄mere nō obſtantib; ieiunijſ
⁊ abſtinēcijs longe robuſtio
res viribus pulchriores facie ⁊
viuūt diuturni9 ut audiui· q̄
vinifera₂ ꝑtiū ⁊ frugifera₂ vir
gines prout teſtātur etiā nra
rū ꝑtiū diſſoluti nobiles· q̄ di
cta loca ꝑtrāſierit· ¶ Theolo
gus: Ad nos q̄ caſtitatē pro
feſſi ſumus nō multū attinʒ de
corꝑali pulchritudine quā pu
tredo carnis gignit diſputarē.
que in ſpūalib; viris ⁊ feminis
nonunq̄ vituperatur pocius q̄
laudat' a btō Iheronimo. ⁊ tam
certū ē q̄ abſtinēcia ſm eūdē

valitudini corpiſ ⁊ anime diu
turne vite ⁊ ſanitati plus co
pat̃. q̃ ventris crapula ſeu re
pletio. vñ dicit in epl̃a ad Jo
uinianū. Legimus quoſdam
morbo articulari et podagre
hūorib; laborātes pſcripcōe
bonoꝝ ad ſimplicē mēſam et
paupes cibos redactos ɔualu
iſſe. Caruert eni ſollicitudine
diſpēſande domꝰ ⁊ epularꝝ lar
gitatē q̄ ⁊ corpus frāgūt ⁊ ani
mū. Apte ex hinc Alanꝰ in de
planctu nature contra p̄latos
quoſdā inuehit. verius in reli
gioſos ſolo gloriātes noīe. q̄
b; tñ ex voto plus q̄ ſecularib;
ɔpteret ſobrie viuē. Peſtilen
tia inq̄t .i. deſt gula nō vulgari
hūilitate pfūdius ſe porrigit
in p̄latos. q̄ ſalmones. lucios.
ceteroſq; piſces eq̄pollenti gn̄o
ſitate inſignes. varijs decoctō
nū cruciatos martirijs. bapti
zandi adulterātes officiū ſacri
pipis fonte baptizāt. ut ex ta
li baptiſmate baptizati. multi
formē ſaporis graꝫ ɔſequāt̃.
In eadē mēſa t̄reſtre aīal pipe
ris in vndacōe ſubmergit̃. pi
ſcis natat in pipere. auis eiuſ
dez viſcoſitate ligatur. Quoq;
tot aīaliū genera. p mo vētris
ergaſculātur in carcē. aquati
le aīal ſecū pedeſtre aereumq;
genus in eodē ſepulchro intu
mulati mirātur. q̄bus ſi det̃ li
cētia excūdi. egreſſui vix porte
ſufficit āplitudo. Ob has cāſ
ab Allano recitatas euenit. ut
mro p̄lati. potētes. diuites ⁊ re
ligioſi clerici. varijs eſcaꝝ epu
lis ſaginati diu viuant. Vnde
Ecc̄i. x. Oīs potētatꝰ breuis vi
ta. Et ut Macrobius libro ſa
turnalium ponit. Jumēta ⁊ be
ſtie pp vnū ſuā ētius hoīe atti
gunt. q; ſimplicib; ⁊ vniformi
bus cibis ɔtētātur. Unde Se
neca i q̄dā dicit epl̄a. Multos
morbos fercula multa fecerūt.
innūerabiles morbos nō mira
beris cocos nūera. Iſtis itaq;
iā p cuſtodia pcōme ⁊ celiba
tus p̄miſſis. de ɔpetate. xij. diſ
ceramus.

Capitulū duodecimū.

In ſenio tātum more
auiū aſſumptis alis
volant. Sic enim ipſe vi
ſu expertus ſum ꝓprio q̄ in eo
de cumulo ale q̄buſdā naſci p̄
mū videbātur. alijs ale matu
reſcebant. Sublimiores vero
adeptis alis. iam in altum vo
litando ſe extendebāt. In qui
bus nobis congrue inſinuāt
q̄ mortificatis iaz gule ⁊ luxu
rie vicijs et non antea. ſed in
vite virtuoſe ſenio. Contēpla
tionē pacis et tranquillitatis
donis ditari quidē poſſumus,

Per ſenīū nāqꝫ vita diuturna.
⁊ p alas ꝯtemplacōnis īſtru
mēta apte pn̄t intelligi. De ſe
nio aūt non quolibet loquūr
qꝛ ſcriptū eē nouimꝰ: puer cē
tum annoꝝ morietur ⁊ pccōr
cētum ānorum maledictꝰ Et
yſa. lxv. Sꝫ de eo de quo Sa
pie. iiij. ſcribitur Senectꝰ ve
nerabil' eſt nō diuturna neqꝫ
ānoꝝ numero cōputata; cani
ſūt aūt ſenſus hominis ⁊ etas
ſenectutis vita imaculata. De
pēnis etiā illis intelligimꝰ. de
qbus vaticinatur ps. vbi dic.
Quis dabit mihi pēnas ſicut
columbe: volabo ⁊ reqeſcā Ec
ce elōgaui fugiens. ⁊ māſi in
ſolitudie. Expectabā eum qui
ſaluū me fecit a puſillanimita
te ſpūs ⁊ tempeſtate Hoc eni
deſideriū eſt ut glō. innuit quo
rūdā ſeruoꝝ dei. qui malis mū
di huiꝰ pſſi ⁊ puſillanimitate
quadā tribulati. ⁊ oīa grām in
morte reqeſcunt ⁊ liberatur.
¶ Piger: Vite quietē pbtim
in ſenio vel in vite pn̄tis t'mio
p dei cōtemplacōem adipiſcē
dā ſemp affuturā ſperabā hijs
qui i iuuētute deo militauerāt.
ut ſic poſt labores diutinos pē
nas tādem cōtemplacōnis aſ
ſumerēt velut aquile. ⁊ in celū
p mortem letam volarent nec
deficerēt. Sed multi verentur

de cōtrario Nā vidi in diuerſis fra
trū reformatoꝝ ꝯuentibꝫ ⁊ ali
qn̄ in ſanctarū ſecularium virgi
nū ꝯgregacōibꝫ vtriuſqꝫ ſexꝰ
tā timoratos hoīes ut magnū
pīculū eis īminere ſuſpicarer.
Qui in talibus ſcrupul' extre
me egritudini ꝓpinquarent De
ſpacōni eni timor inordiatus
fomitem mīſtrare ſolꝫ. qđ val
de piculoſū morituris eē credi
tur. ¶ Theologus: Sig pde
ſtinacōnis in bn̄ ſpūficatis ēēa
morte ꝯſolari que dn̄t. ut gau
dē cū tremore diſcat. Vn̄ btūs
greg. ſup iſto Job. v. Beſtiā
t're nō formidabꝫ cū glō. dicit.
beſtiā ideſt dyabolū Beſtias
t're nō formidabꝫ que tempoē
mortis ad rapiendū effrenāt'
Sꝫ ſeuiētes non timet q̄ blan
dientes ſecutus nō eſt. et initiū
retribucōis ē in obitu ſecuritas
mētis Cum aūt bn̄ viuit' cauē
dum eſt ne q̄s deſpectis ceteris
de ſingularitate glorietꝰ tn̄ qn̄
aliqui repiūtur de quibꝰ con
ſtat qꝫ ꝯſcientiam pmū exami
nātes debite ⁊ vitam pteritā
ex hoc emendauert q̄ virus ve
tis hoīs coram legitīo ꝯfeſſo
re cum cordis dolore euomue
rūt ⁊ cōfeſſori obedientes pe
nitētiam obedient' cū ꝓpoſito
vitā emēdandi aſſumpſert. ſi
biqꝫ a pctis letalibus cauere

ſtuduerunt qualia etiā ſcien
ter perpetrare nollēt. Si inqȝ
tales timidi in morte reperiun
tur puſillanimes ſeu ſcrupulo
ſi. bona ſpes de eis habēda eſt
ne dum modo quādo iſte ti
mor velut vigil quidam non
dormitabit neqȝ dormiet qñ
cuſtodiat iſrl' a multis pccis
et ab eoꝝ occupacōibꝫ. ſꝫ etiaꝫ
ī extremis eis felix expectāda
ē affutura pſperitas. qꝛ tūc p̄
purgati et igne tēptacōnis ex
aīati. dīna grā ā talē puſillani
mitatē eis tūc adimit. aut diſ
poſitos ſtatī euolaē facit. ā vi
ctoriā tribuit ne tales ab ho
ſte vincātur muniti ecclaſticis
ſacramētis et p̄uijs meitis, Ita
enī quiſqꝫ pie in benigno nr̄o
ſaluatorē ſpare pōt qꝛ ſic actū
eē cū talibus ſepe datū ē videre
nr̄o tpe. qꝛ tum hūana fragili
tas cōſiderare pōt. Quid naqꝫ
mirꝫ ſi moriturꝰ ſtatī. morteꝫ
ſatis timet. Quis enī ut petrus
ait dyaconꝰ. iiij. dyal. b. gre
go. tā inexplicabile ſētēciā cu
iuſlibꝫ ſic opis ad exitū veniēs
nō ptimeſcat. qñ et ſi iā nouit
qđ egit. Adhuc tū facta illiꝰ
ſupni ſcꝫ iudicis qꝛ ſubtiliter
iudicētur ignorat, Cui beatus
greg. rn̄det. Ut aſſeris ita ē.
ſꝫ plerūqꝫ de culpis minimis ipē
ſolus pauor egrediētes aīas

iuſtoꝝ purgat. Sicut narra
ri de quodā ſācto mecū freqn
ter audiſti q̄ ad morte veniēs
vehemēter extimuit. ſed poſt
morteꝫ diſcipul' in ſtola alba
apparuit. et qꝛ p̄clare ſit ſuſcep
tus indicauit. Nonnūqꝛ vero
omps deꝰ trepidātiū mētes q̄
buſdā p̄us reuelacōnibꝫ robo
rat. ut ī morte minime ptimeſcāt.
Hec greg. Na vtriqꝫ idē ſāctꝰ
et liber qui vitaſpatꝝ inſcri
bit' mlta exēplarefert de ſcīs
viris et pfectis quoꝝ q̄dā tpe
mortis nihil aut modicū. Alij
vero ſatis vel multū timuerūt
Vn̄ ibidem de ſācto abbate
agathone dicit'. qꝛ ī hora mor
tis oſtituto ghuert fratres ab
ba vbi es. Reſpondit In cōſpe
ctu diuini iudicij aſto. Dicut
ei. Et tu times abba. Et ille. Inte
rim laboraui v̄tute qua potui
in cuſtodiendis mandatis dei.
Sed homo ſum et neſcio vtrꝫ
deo placuerunt opera mea. Di
cunt ei fratres Et non cōfidis
de operibus tuis quia ſcđm deū
ſunt. dixit ſenex. Nō preſumo
niſi venero ante deum. Aliter
enim ſunt iudicia dei aliter ho
minū. Preterea cum ſanctꝰ ar
ſenius iam traditurus eſſet ſpi
ritum videntes eū fratres flere
dixerūt. Nunquid tu times mor
tē pr. Rn̄dit In veritate timeo.

Et ille timor q̄ in hac hora me
cū eſt ſemp fuit in me ex quo
factus ſū mōch9 et nūc timeo
valde. ita ābo dormierūt i pa
ce. De. iij. q̄ȝ ibidem v̄ȝ de pa
tre ↄſtituto in ſcithi cuius mo
ritui lectū circumſteterīt fr̄es ī
hora mortis qui ſenē ter ride
re videntes cauſā huius q̄ſiert
Rn̄dit ille pmo riſi. q2 vos ti
metis mortē. ſecūdo riſi q2 nō
eſtis pati. Tercō aūt riſi q2 de
labore vado ad q̄etem. ↄ ſtatī
vitā clauſit extremā. Sȝ hijs
obmiſſis videam9 ad hodier
ni tpis deuotos hoīes. Virgi
nē eñi q̄ndam multū deuotā
fuiſſe in conſtati ciuitate Nu
rēbergenſi. bābergeñ. dyoce
ſis q̄ kunigūdis vocabatur. Vi
uebat more caſtaȝ bonaȝ v̄
gīnū. in victu. veſtitu. vita cōe
ſeculi. ↄ in hijs q̄ ad dei cultum
ptinebāt. ſine q̄rela ad omnē
hominē. ſȝ adeo timida ↄ ſcru
puloſa in conſciā extitit ut vix
meminerī in hoc parē repiſſe
Nā poſt purā ↄ integrā a ſe ſe
pe factā cōfeſſionē ſacramēta
lē frequēter grauib9 ſtimula
batur ſcrupulis de inſufficiētī
cōfeſſione ut timebat tn̄ ſacta
in minimis reb9 vbi nullum vel
modicū pc̄c̄m erat mōrtalis cri
minis lapſū verebat̄ adeſſe ↄ
ita nulla pace in domo conſcīe

fruebatur. Quicq̄d enī egit ā
obmiſit de gn̄e bonoȝ in hijs
ſemp pc̄c̄m nōbile affuiſſe ſu
ſpicabat̄. Cepit itaqȝ ex hijs
inordinatis timoibȝ in ſexu fra
gili natural̄ ſua cōplexio labi
plīmū. ↄ dietim vires decreſce
bant corpis. q2 ſe ſemp eē ple
nam pc̄c̄is grauibȝ nō diffiniti
ue iudicabat. Sȝ reuerebatur
ↄ timuit ipſa. timuerīt ↄfeſſores
eius ↄ nō minus cohabitātes
ſibi virgines. Ni in tali ſtatu
ſcrupuloſiſſīe ↄſcientie dep̄hē
deretur ꝑpe mortē fortaſſis de
ſperacōnis laq̄o ab hoſte mali
gno caperetur. Intuentes ig̃r vi
ri prudētes ↄ animaȝ medici
corpis defectū redūdare in aīe
graue piculum intpretabant̄
virginī q̄ in piculo erat vſū ra
cōnis pdendi q2 ad ieiunia ec
cleſie quedā nullatenus ſicut
ſana tenētur. Sciebāt enī q2
labor quotidian9 quo g̃uaba
tur. q2 paup erat reb9. Alijs eī
famulabatur virginibȝ ↄ p̄te
rita ieiunia ac abſtinētie fomī
tū libidīs nō miniſtrarēt. Sȝ
caſtitati ſuande pocius ſatis
eſſent. Sȝ ad iſta triſticia ma
ior cor eius īuadebat cū vicȝ
intuebatur ſe p̄uari iſtrumen
tis virtutū quibȝ cōiter plebs
fideliū vtitur. Obediuit tn̄ di
ſcretis ↄfeſſoribȝ licet inuita.

Ex^m de quadam virgine devota pusillanimi et scrupulosa que finaliter liberata a scrupulositate quiete in domino obdormivit

⁊ nō ſine puſillanimitate ma
xima. Tādem vero natura defi
tiente lecto decubuit ⁊ t'minū
vite ꝓpinquarē agnouit. Et ec
ce dn̄a arridēte gratia an̄ tri
duū circit' ſue mortis oīs ſcru
pulus timor ⁊ puſillanimitas
plene aīam virginis reliq̄
rūt. ita ut ſūptis ecc̄ie viaticis
⁊ ſacramētis ad l'ram in pace
in idipſū dormiret ⁊ requieſceret
quā ſingulariť dn̄s tunc in ſpe
cōſtituerat. Nā antea de inſoli
ta hilaritate q̄dam ammirātes
ſibi ſotie dicebant virgines q̄
eius p̄teritū timorē nouerant
Nūquid cōſcia te redarguit
nō ſic antea q̄ ecc̄ie quedam
ieiunia gradiēte corpe nō ſer
uaſti. Quibꝫ illa rn̄dit Animū
ſcio patū habui ad ieiunādū
ſꝫ qꝛ animarū medici dei vicē
hn̄tes: iſta inhibuerūt. obedi
ui eis. nec exinde peniteo ą̄ tur
bor ſperans de xp̄i benignitate
ſuo redēpta ſāguine ſaluari. ⁊
ita requieuit ut p̄miſi in dn̄o
¶ Noui aliā nobilē diuitē ⁊ po
tentē dn̄am relictā cuiuſdam
militis. de ciuitate argentinē
ſi q̄ katerina de weſthuſē nū
cupata eſt. Hec dū manebat ī
ſeculo ⁊ in ciuitate p̄dcā vbi
multe deuote deo militant vi
due. earūdē oīm ſpecial' mr̄ et
p̄rona extitit. ſꝫ ī animo valde

ſcrupuloſa fuit. Cū autē in co
lumbaria mōſteriū ſororum
de ſubtilia noſtri ordīs refor
maretur. relicto ſeculo ibidē
ſancte cōuerſacōīs habitū in
duta eſt ⁊ pfeſſa. Et qꝛ vna ut
puto de fortibꝫ mulieribꝫ fuit
de q̄bus pu̇. vltīo ſalomō ſcri
bit. Idcirco quibuſdā interie
ctis ānis prioriſſe ⁊ ſuppriorīſ
ſe gerebat offitiū ſucceſſiue ī
oīm caritate ⁊ dilcōne. nec ſcie
aliq̄d deeſſe videbat' pfectio
nis niſi q̄ plena fuit ſcrupul'
adeo ut cū illuc in cauſis ordi
nis venirē cū ſola hac ſorore
me plurimū occupare opus
fuit. ut puſillanimitatē eius cō
peſcerē. Hoc enī bonū p̄t' alia
ī ſe habuit ut audito ſupioris
ſui vel alterius ex fama boni ⁊
ſapiētis viri iudicō in aliqua
ſibi dubia materia. ſtatim ei'
acquieuit. Timuit ipſa timu
erunt etiam ipſi qui eam no
uerant cōfeſſores q̄ ſi infirma
ta ꝓpinquaret morti aliq̄n in
hijs ſcrupul' p̄ſertim de iterati
one a ſe bene cōfeſſarū rerum
ī piculo puſillanimitatis am
plius poneret' q̄ antea. Sed
dn̄a ex mīa q̄ p̄terita ſcie opa
inſpexit: actū eſt p oīa contrari
um Nam vna die ſatis inopi
nate licet quinquaginta an
nos vix vel non accederet.

infirmata ē ꝛ dietim cepit defi
cere a ꝑ tunc omnis ſcrupulꝰ
ꝛ inordinatus timoꝛ ab eā pe
nitus abſceſſit. dixitqꝫ ad frēm
Johānē wolffhardi. quē ut
pote deuotū viꝝ in cōfeſſoꝛem
ſpālem ꝑelegerat Ecce pr̄ ſci
tis ꝙ erronea fui ꝛ timida ī cō
ſciā nimiū. ſed dei grā ne time
atis totū abſceſſit. de peccatis a
me ꝯfeſſis ꝛ cōmiſſis remiſſio
nis grām pie ꝛ fideter ſpero et
credo Et ita inuocās beatū petꝝ
apoſtolū. ſuūqꝫ diſcipulū Ap
pollinarē. quos peculiariſſiē in
vita corde oꝛe ꝛ ope dilexit. tā
de ead eḡtudie. ꝑmūita eccie
alimētis. vita deuote functa ē.
Habuimꝰ aliqñ in ꝯuentu re
formato Colūbarieñ. quēdā
frēm petrū noie. qui a ꝑmeua
ꝯuerſione ſua ꝑuſꝙ in ꝯuētu
Nurenbgenſi ꝑmū ini erat. oī
um virtutū honeſtate ꝯſpicu
us religiōis exēplar fueit et
ſpeculū Alā ad colligendum
elemoſinas oſtiatim ſemp ꝑ
atus. in domo obediēs die ac
nocte ī choꝛo ſedulus ꝛ cūctꝭ
affabilis fuit frībus. ſed cōſci
entiā vltr̄ ꝙ credi pōt timidā
ſcrupuloſā ꝛ puſillanimē ha
buit. oīa tuta timuit ꝛ nimiꝭ
ut videbat. vñ de hijs diſcreci
oꝛes frēs cum ſepe ioco ſe vexa
bāt quē ſciebāt equo aīo eū

cta tolerarē. ꝙ ſibi coñ deum eē
nō videbantur. Et ꝙꝙ eſſꝫ po
ſtea iā factus ſacerdos. fortis
corpe. cōplexione viuidꝰ. ꝛ in
āniſ vir attingens triceſimū
tñ ut ex mltis ꝯiecturis habu
imꝰ. timoꝛ iſte vitalia leſit ni
miū Vñ qdā die ſatis iꝓuiſ
ſe egritudine ꝫ neſcio quā inci
ditā ꝙ ſtatim necē fuit ut decū
berꝫ. Cumqꝫ bona fide in infir
maīa vſu rōnis ꝑfecte vtens.
patiētia leuis. ꝛ deuocōne ſoli
ta feruidꝰ iacerꝫ ꝛ immobil
ſtatim ꝛ ī opīnate agoniſarē ce
pit ꝛ religioſis geſtibus diē
clauſit extremū Nā paulo añ
ꝑcedēti die more ſolito ꝯfeſſuſ
eſt ꝛ miſſam celebrauerat. talē
qꝫ vitā in oꝛdine ſemp duxeāt
ꝙ de morte iꝓuiſa ꝛ ſubita
nea. mala ſaltē ꝛ piculoſa ſig
nū piculi nō aderat diſcreto ꝝ
viroꝝ iudicō. Et in dño confi
do ꝙ ī opiatus iſte īitus nō
nocere potuit ſꝫ foꝛtaſſis dīna
clemencia ne puſillus animo
moꝛtem timerꝫ nimiū aut eiuſ
circumſtācias. ſtati finē viuē
di in corpe dare diſpoſuit aīe
ſibi placiture.

Explicit liber ſecundus
formicarij de veriſimili
bꝫ bonis reuelacōnibus.